

Tisztelt Olvasó!

Tisztelt Olvasó!

Előző számunkban tett ígéretünknek megfelelően elkészült a "A Magyartarka" 2. évfolyamának 1. száma. A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete Elnöksége úgy döntött, hogy a 2002. esztendőben még két alkalommal jelenik meg a lap, így a jövőben negyedéves folyóirat lesz. A most megjelenő számot még az ország minden magyartarka tenyésztőjének postaládájába eljuttatjuk, de **a soron következők már csak Egyesületi tagjaink számára lesznek ingyenesen hozzáférhetőek.** Azok a tenyésztők, akik nem kívánnak Egyesületi tagok lenni, de szeretnének hozzájutni az újsághoz, előfizetési lehetőséget biztosítunk. Az előfizetési díj 250.- Ft példányonként. Éves előfizetésre is lehetőség nyílik, ami a következő évtől 1000.- Ft/év. A folyóirat megrendelhető az Egyesületi Iroda címén.

Füller Imre
ügyvezető igazgató

TARTALOMJEGYZÉK

Közzgyűlés.....	4
Támogatott tenyészbika szaporítóanyag.....	7
Magyartarka tenyésztés Derecskén.....	8
Nemes János, Kakasd.....	9
Tenyésztési aktualitások.....	10
IBR-mentesítés Magyarországon.....	12
A "magyartarka fajtaért" emlékérem kitüntetettjei.....	14
Kiállítás Hódmezővásárhelyen.....	15
A magyartarka tenyésztés tavaszi eseményei.....	16
Tudományos konferencia Kaposváron.....	17
Hegytarka szeminárium Tirolban.....	18
Rövidhírek.....	20
Az OMT Rt. magyartarka tenyész bikái.....	22

A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
információs lapja

A szerkesztőbizottság tagjai:

Dr. Holló István
Húth Balázs
Ments András
Dr. Stefler József

Főszerkesztő: Füller Imre

Szerkesztőség:

Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
Egyesületi Iroda
7150 Bonyhád, Zrínyi út 3.
tel.: 74/451-022, fax: 74/450-022
e-mail: magyartarka@axelero.hu

ISSN 1587-9305

Kiadó: Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
2755 Kocsér, Kossuth u. 3.
tel.: 53/558-531
e-mail: mtarka@matavnet.hu

Felelős kiadó:

Tóth Róza
Lektor: Vadászné Varnyú Anikó
DTP: Szalai Norbert

Nyomda: Pethő & Társa Nyomda
Megjelenés: negyedévente 5.000 példányban

Készült a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium támogatásával

Füller Imre

KÖZGYŰLÉS

A Magyarartarka Tenyésztők Egyesülete 2002. április 18-án tartotta a 2001. évet lezáró közgyűlését. Az Egyesület elnöksége a közgyűlést a bonyhádi Művelődési házban hívta össze az alábbi napirendi pontokkal:

1. Megnyitó - Tóth Róza elnök
2. A szarvasmarha tenyésztés helyzete és kilátásai az EU csatlakozás tükrében - Fodor Balázs helyettes államtitkár, Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
3. Munkabeszámoló az Egyesület 2001. évi tevékenységéről - Füller Imre ügyvezető igazgató
4. Ellenőrző bizottság jelentése - Hahner Ferenc Ellenőrző bizottság elnök
5. Alapszabály módosítás - Dr. Nagy Tibor jogtanácsos
6. 2002. évi költségvetés - Füller Imre ügyvezető igazgató
7. A "magyartarka fajtaért" emlékérem átadása - Tóth Róza elnök
8. "Elit törzskönyvek" átadása - Tóth Róza elnök
9. Egyebek

A napirendi pontoknak megfelelően a levezető elnök - Tóth Róza az Egyesület elnöke - köszöntötte a megjelent vendégeket, tagokat, pártoló tagokat, majd felkérte Sándor István urat a FVM Mezőgazdasági Főosztály osztályvezetőjét előadása megtartására. Az előadó szólt az EU csatlakozási tárgyalások jelenlegi állásáról, részletesen elemezte a szarvasmarha tenyésztés területét érintő jogszabályi változtatásokat.

A hasznos előadást a 2001. év értékelése követte. A Magyarartarka Tenyésztők Egyesületének jelenlegi taglétszáma az elmúlt évekhez képest jelentősen növekedett. 565 természetes és jogi személy, az előző évi 416-tal szemben. Egyesületünk tehén létszáma 539 tenyészetben 16 943, melyből 447 tenyészetben 12 632 kettőshasznosítású tehén, 92 tenyészetben 4311 húshasznosítású tehén. A taglétszám ugyan öröndetes módon növekedett, de az összes tehén létszám sajnos

csökkent. A tehénállomány megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy 10 alatti tehén létszámmal rendelkezik a tagok több mint fele. Az ÁT Kft. által gyűjtött és a SZIR-ben feldolgozott adatok szerint 2001. évben laktációt zárt 7883 tehén termelése 4997 kg tej, 4,02% tejszír (201,2 kg) és 3,43% tejfehérje (171,4 kg). Érdeklenség, hogy a 10-es konstrukciós kódú fajtatípusa állomány termelése 2227 tehén átlagában magasabb (5144 kg), mint a 10-15 konstrukciós kódúaké. Az átlagos laktáció 2,9, a két ellés közötti napok száma 410.

A genetikai előrehaladás érdekében az elmúlt évben is bikanevelő szemlékre került sor, ahol a 13 bika előállító gazdaságban 203 bikanevelő tehenet célpárosítottunk a legnagyobb genetikai értéket képviselő hazai és import apaállatokkal. A fejt állományokban 9 tenyészetből 136 bikanevelő tehén célpárosítását végezte el a bizottság, amelyek KTI átlaga 123,1, ami több mint két szórásértékkel átlag feletti. Laktációs tejtermelésük 1058 kg-al haladja meg az átlagot. A nem fejt állományokban 4 tenyészetből 67 tehén célpárosítása történt meg, a tehenek átlagos súlygyarapodási viszonyaránya 107%.

A bikanevelő tehenek teljesítmény szintjét a Szakbizottság határozza meg minden év első szakbizottsági ülésén. Az idei évben a bikanevelő tehén szint a tehén tenyésztéérték alapján a KTI átlag plusz 1 szórásérték, ami 110 KTI-nek felel meg.

Az Egyesület 1994. óta spermadepót működött, amelyet 2001-ben 4000 adag import spermával töltöttünk fel: Rumba, Bonsai, Malhax, és Zar. Az elmúlt év depóforgalma 2238 adag. Az importból származó bikákat bikanevelő tehenek célpárosítására is felhasználjuk. 2001-ben 28 tenyészbika jelölt indult STV-n, amelyen 24 értékelődött. Az értékelt tenyészbika jelöltek közül 8 mesterséges termékenyítésre, 11 természetes fedeztetésre került. Az ÜSTV-n 53 bika kapott természetes fedeztetésre alkalmas minősítést.

Fontosnak tartom megemlíteni, hogy megjelent a 19/2002. (III.8.) FVM rendlete az IBR mentesítésről. A rendelet a ki-hirdetéstől számított 15 napon belül hatályba lépett, tehát érvényben van. Egyesületünk Fodor Balázs helyettes államtitkár úrnak küldött levelében üdvözölte a rendeletet, de a bevezetéséhez 2 év átmeneti időszakot kért.

Ma négy működő intervenciós telep tagja az egyesületnek. Közülük a legnagyobb a hajdúnánási Béke Szövetkezet közel 2000 tenyészállattal rendelkezik, és a hat hónapnál idősebb vemhes üszők száma is meghaladja a százat.

A mesterséges termékenyítésre alkalmas tenyészbika jelölteket ITV-ban indítjuk évente két alkalommal, amely az elmúlt évben a tavaszi ciklusban öt, míg az őszi ciklusban 3 ciklusbika indítását jelentette.

A tavaszi indítást 41 tenyészetben bikként 747 adaggal, az őszi 35 tenyészetben bikként 760 adaggal indítottuk az OMT Rt. segítségével kidolgozott ITV terv alapján. Az aktív populáció csökkenése miatt nagyon fontos, hogy a szarvasmarha teljesítményvizsgálati kódex - amely átdolgozása napjainkban folyik - tartalmazzon egy egyszerűsített teljesítményvizsgálati módszert, lehetőség szerint az ICAR által elfogadott "B" módszert. Az ÁT Kft. maximálisan támogatja az Egyesület ez irányú törekvését.

Húshasznosítású ivadékteljesítmény vizsgálatban 8 tenyészetben 3 tenyészbika jelöltet indítottunk 300 adag spermával.

Az elmúlt évi Közgyűlésen elfogadott tenyésztési programnak megfelelően évente két alkalommal automatizmus alapján kerül meghatározásra a forgalmazható tenyészbikák köre, a májusi és novemberi értékelések után. A 10 szaporítóanyag támogatásban részesíthető tenyészbikát az Egyesület Szakbizottsága határozza meg és teszi közzé.

Ugyancsak évente két alkalommal jelentetjük meg a "Tenyészbika teljesítményösszesítő" kiadványunkat.

A szomatikus sejtszám tenyészték kidolgozására irányuló megbeszélések és próbafuttatások, befejeződtek. Az Egyesület szakbizottsága megtárgyalta a kapott eredményeket és meghatározta a ki-fejezés módját. Ebben az évben az első, májusi bikaértékelésen már megjelent a hivatalos szomatikus sejtszám tenyész-érték.

Az elmúlt év nagy sikere volt, hogy karácsonyi ajándékként ki-ki kezében tarthatta Egyesületünk információs lap-ját, amely a tagtoborzásban nagy szerepet játszott. Egy színvonalas újságot tud-hatunk magunk mögött - Tóth Róza el-nök asszony beköszöntő soraiból idézve - úgy gondolom tényleg "mindannyiunk öröme".

2000. nyaratól az Egyesület megkezdte a fejhetőség vizsgálatokat, amely elin-dításában az ÁT Kft. a tejmérők megvá-sárlásával nagy segítséget nyújtott. Az év végéig ez 2864 első és több laktációs te-hén vizsgálatát jelentette. Az eredmé-nyek alapján a vizsgált magyartarka állo-mány átlagos fejési sebesség értéke 1,71 kg/perc. Az adatgyűjtés alapul szolgál a fejési sebesség tenyészték számításá-hoz. A Kaposvári Egyetem Állattu-dományi Kar és a hallei Martin - Luter Egyetem Állattenyésztési Intézete ultra-hangos tőgymorfológiai vizsgálatot indí-tott el magyartarka teheneken. A vizsgá-lati adatok feldolgozása folyamatban van, az eredményekről későbbi számunk-ban tájékoztatjuk olvasóinkat. A közös projekt keretében 6 Lacto Corder elektro-nikus tejmérő szolgálja a magyartarka te-nyészetekben a fejési sebesség vizsgálat mellett a tőgyegészségügyi és fejéstechnológiai szaktanácsadást. Öröndetes, hogy az FVM pályázatán a fent említett tejmérők vásárlására elnyert összegből további 8 készülék beszerzésére kerül sor.

Egyesületünk Elnöksége 2002. évre tagdíjmódosítást nem tervezett. A Köz-gyűlés, 2002-ben 1000 Ft alaptagdíj + te-henenként 300 Ft tagdíjat fogadott el. Az Elnökség és az Ellenőrző bizottság tagjai 2002. május 1-től tiszteletdíjra nem tartan-ak igényt, munkájukat társadalmi meg-bízatként látják el, a feladatok teljesíté-se során felmerült költségeik megtérítése mellett.

A hústenyészték számításához szük-séges adatgyűjtés megkezdődött. Az első

próbavágásra május 14-15-én került sor a Zalahús Rt. vágóhidján. 2001. évben - az előző évekhez hasonlóan - a Tarkamarha Tenyésztők Európai Szövetsége megren-dezte a tagországok küllemi bírálóinak találkozóját. A rendezvénynek az ausztri-ai Ried városa adott otthont. A résztvevő országok beszámoltak egy éves küllemi bírálói tevékenységéről és a populáció küllemi paramétereiről, amelyet közös szemegyeztető bírálat követett.

Az elmúlt év komoly eseménye volt az Egyesületi Iroda létrehozása, a köny-velés és a pénzügyek átvétele, normatív támogatás igénylés összesítése. A munka kis késéssel indult el ugyan, de év végére az egyesület dolgozóinak lelkiismeretes, pontos munkája következtében a hátrány ledolgozásra került, és időben elkészült az év zárása, rendben folytak a normatív támogatásigénylések. Ezúton is szeret-ném tagjaink figyelmét felhívni a támo-gatási kérelmek pontos kitöltésére, a ha-táridő betartására, hiszen ez a gyors ügy-intézés alapja.

A 2001. évi FVM rendeletek alapján tagjaink normatív támogatás igénylése az előző évekhez hasonlóan az Egyesületen keresztül történt. A múlt évi összeg 19 711 600 Ft, amely az Egyesület számlájára érkezett és került utalásra az igény-lők felé. Minden évben tájékoztatjuk tag-jainkat a támogatások igénylésének rend-jéről, a szükséges nyomtatványokat ki-töltési útmutató kíséretében megküldjük Önöknek. Kérjük, hogy a kiküldött nyomtatványokat gondosan tanulmá-nyozzák át, pontosan töltsék ki és küldjék vissza az Egyesületi Iroda címére (MTE Egyesületi Iroda 7150 Bonyhád, Zrínyi u. 3.).

Az Egyesület 2001-ben az alábbi pályá-zatokat nyújtotta be és nyerte el:

1. Csúcsgenetikát képviselő szaporító-anyag beszerzése. Összege: 6 000 000 Ft
2. IV. Pannon Állattenyésztési Napok Ki-állítás és Vásár Kaposvár, X. Farmer Expo Debrecen, VIII. Alföldi Állattenyész-tési Napok Hódmezővásárhely kiállítaso-kon való részvétel támogatása. Összeg: 2 698 000 Ft.
3. Elismert tenyésztő szervezet tenyész-tésvezetőjének díjazásához való hozzájá-rulás. Összeg: 1 326 720 Ft.
4. Szoftverfejlesztés (származási igazo-lás kiadása) Összeg: 500 000 Ft.
5. Nemzetközi állattenyésztési szerveze-

tekben, valamint rendezvényeken a nem-zeti képviselet költségeihez való hozzájá-rulás (Európai Tarkamarha Szövetség és Szimentáli Világszövetség 2001. évi tag-díja). Összeg: 89 750 Ft.

6. Nemzetközi állattenyésztési szerveze-tekben, valamint rendezvényeken a nem-zeti képviselet költségeihez való hozzájá-rulás (Európai Szövetség Kongresszusán való részvétel a romániai Brassóban, 2001. október 10-14.).

Összeg: 174 800 Ft.

7. Az Európai Tarkamarha Szövetség Küllem Munkacsoport riedi ülése. Ösz-szeg: 77 200 Ft.

8. Fejési sebesség méréséhez és a tőgy-egészségügyi vizsgálatokhoz Lacto-Corder vásárlás. Összeg: 3 511 800 Ft.

9. A Magyar Szarvasmarha-tenyésztők Szövetsége közös Egyesületi pályázatán 2 db számítógép + nyomtató.

Összeg: 666 000 Ft.

Az FVM által meghirdetett pályázatok útján összesen 15 044 270 Ft-ot nyert el az Egyesület, mely összegekről a Minisz-terium felé kell elszámolni.

2001. évben tenyésztőink révén kép-viseltettük magunkat a regionális állatte-nyésztési kiállításokon: Pápa, Hódmező-vásárhely, Szentlőrinc, Debrecen, Kapos-vár. A kiállításokon a fajta tenyészcléj-át reprezentáló, gondosan előkészített álla-tok kerültek bemutatásra. A regionális ki-állításokon a show bírálatokat az Egyesü-let küllemi bírálója, a Kaposvári kiállítás show bírálatát vendégbíró, Karl Bauer úr a gleisdorfi mesterséges állomás igazga-tója végezte. A kaposvári kiállítás nagy sikere, hogy a Magyar Állattenyésztők Szövetsége az Egyesület kiállításon való megjelenését, munkánkat, különdíjjal ju-talmazta. Ezúton is köszönjük a kiállítók színvonalas bemutatkozását, a szervezők munkáját.

Az elmúlt évben 6. alkalommal került megrendezésre a "Bonyhádi állategész-ségügyi és állattenyésztési tanácskozás", amellyel párhuzamosan - az elmúlt évben először - került megrendezésre a "Tarka Fesztivál". A sikeren felbuzdulva meg-kezdődtek az előkészületek az idei, au-gusztus 17-18-a közötti "II. Tarka Fesztí-vál" megrendezésére.

A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete tagja az Európai Tarkamarha Szövetség-nek és a Szimentáli Világszövetségnek. Részt vettünk az Európai Szövetség

Brassóban megrendezett kongresszusán, ahol a fő téma a tenyésztértékbécslés rendszere volt.

Gyümölcsözők szakmai kapcsolataink a gleisdorfi és a wieselburgi mesterseges termékenyítő állomásokkal, a felső-ausztriai tenyésztőszövetséggel, valamint az Osztrák Hegyitarka Tenyésztők Szövetségével (AGÖF). A Tej Termétnácscsal és a Vágóállat és Hús Termétnácscsal küldötteinken keresztül képviseljük magunkat.

Az Ellenőrző Bizottság beszámolóját Hahner Ferenc terjesztette a közgyűlés elé. A bizottság megállapította, hogy az Egyesület 2001. évben jól gazdálkodott. A kintlévőségei az előző évihez képest jelentősen csökkentek, a saját tőke értéke kedvezően alakult, amely a több éves takarékos gazdálkodás eredménye. Ezek után a mérlegbeszámoló elfogadását javasolta a Közgyűlésnek.

Az Alapszabály módosítását Dr. Nagy Tibor jogtanácsos terjesztette elő. Az Alapszabályunk lényegesen megváltozott, hiszen áttértünk a Közgyűlés 5/2002. (IV. 18.) számú határozatával a Küldöttközgyűlésre.

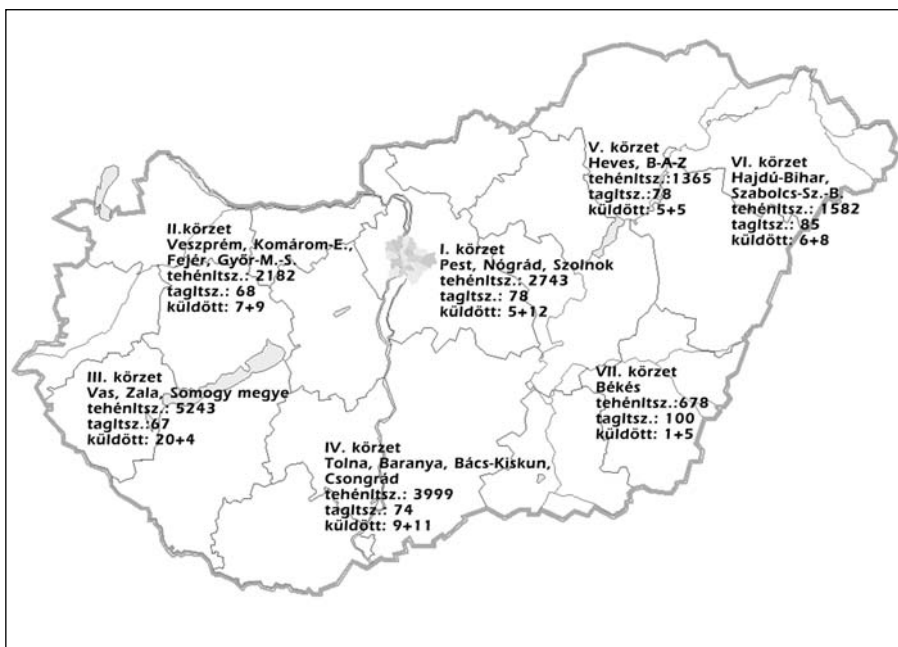
VI. KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉS

13. §.

(1.) A küldöttközgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- a./ Az Alapszabály megállapítása és módosítása;
- b./ az éves költségvetés meghatározása;
- c./ az egyesület elnökségének, ellenőrző bizottságának, tisztségviselőinek megválasztása, visszahívása;
- d./ a vezető szervek éves beszámolójának elfogadása, és az éves mérleg jóváhagyása;
- e./ más egyesülettel egyesülés és feloszlás kimondása;
- f./ a tag kizárása;
- g./ az egyesületnek valamely szövetséghez való csatlakozása;
- h./ tagdíj és pártoló tagdíj meghatározása;
- i./ tisztségviselők tiszteletdíjának megállapítása.

(2.) A küldöttközgyűlést szükség szerint, de legalább évente egyszer össze kell hívni. Össze kell hívni akkor is, ha azt a Bíróság elrendeli, illetve ha a tagok egy-

A régiók elhelyezkedése

negyede az ok és cél megjelölésével kívánja.

(3.) A küldöttközgyűlés a hatáskörébe tartozó kérdésekben egyszerű szótöbbséggel nyílt szavazással dönt. Titkos szavazás szükséges a testületi szervek tagjainak (elnökség, ellenőrző bizottság) megválasztásához, visszahívásához.

(4.) A küldöttközgyűlés összehívása alkalmával a napirendet tartalmazó meghívót az ülés kitűzött időpontja előtt legalább 8 nappal meg kell küldeni a küldöttközgyűlés valamennyi tagjának.

VII. RÉSZTAGGYŰLÉS

14. §.

(1.) A küldöttközgyűlésbe a küldöttek választása az ország 7 régiójában megtartásra kerülő részttaggyűléseken történik. A részttaggyűlések évente egyszer üléseznek. A részttaggyűlés levezető elnökét az elnökség jelöli ki. A részttaggyűléseken be kell számolni az egyesület munkájáról. A részttaggyűlések feladata a küldöttek állítása.

Az egyes régiókhoz az alábbi megyék tartoznak (lásd. ábra):

- I. Pest, Nógrád, Jász-Nagykun-Szolnok
- II. Veszprém, Komárom-Esztergom, Győr-Moson-Sopron, Fejér
- III. Vas, Zala, Somogy
- IV. Tolna, Baranya, Bács-Kiskun, Csongrád

V. Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén

VI. Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg

VII. Békés.

(2.) Az egyesület tagjai a lakóhelyük szerinti régióhoz tartoznak.

(3.) A részttaggyűlések összehívása alkalmával a napirendet tartalmazó meghívót az ülés kitűzött napirendje előtt legalább 8 nappal meg kell küldeni a régióhoz tartozó tagoknak.

(4.) A részttaggyűléseken a küldöttek megválasztása az alábbiak szerint történik:

– Minden 100 tehen után 1 küldött kerül megválasztásra.

– A küldöttközgyűlésen alanyi jogú küldöttként vesznek részt a régiók azon tagjai, akik tulajdonában több mint 100 tehen van. Az alanyi jogú küldöttek 100 tehenet meghaladó tehenlétszáma a régió tehenállományánál, így a küldöttek választható létszámánál figyelembe nem vehető. A küldötteket a részttaggyűlésen nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel kell megválasztani. A küldöttválasztást a küldöttközgyűlés időpontját megelőző 20. napig be kell fejezni. A küldöttek mandátuma 5 évre szól a tisztségviselők választási ciklusához igazodóan. A fentiek miatt az első 2003. évi küldöttválasztáson a küldöttek megválasztása 2 éves időtartamra terjed. Amennyiben a küldött megbízatása megszűnik mandá-

tuma lejárt előtt, a helyette választott küldött mandátuma csak a ciklus hátralevő idejére szól. A megválasztott küldötteket beszámolási kötelezettség terheli megválasztóik felé, és az őket megválasztó tagok érdekeit kötelesek képviselni.

A küldöttek megválasztásáról jegyzőkönyv készül, amely tartalmazza a jelölteket, a szavazás eredményét, a küldöttként megválasztott tag nevét és lakcímét. A jegyzőkönyv megküldésével 10 napon belül tájékoztatni kell az elnökséget.

(5.) A választott küldött megbízatása megszűnik:

– Ha az öt megválasztó résztaggyűlés nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel visszahívja;

– A küldött lemondásával;

– A küldött halálával.

A küldött helyett a legközelebbi résztaggyűlésen kell új küldöttet választani.

(6.) A küldöttközgyűlésen minden küldött egy szavazattal rendelkezik.

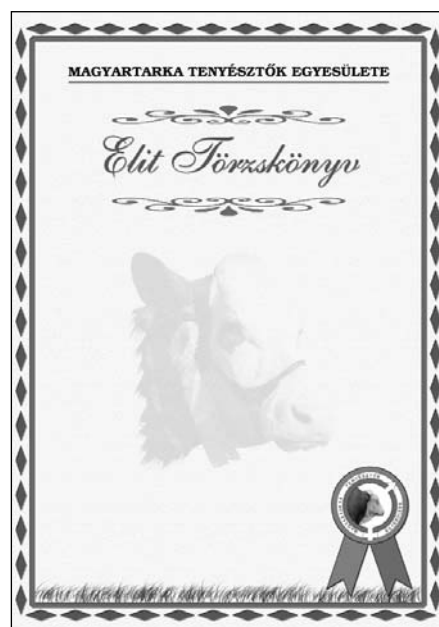
(7.) A résztaggyűlés működésének részletes feltételeit a Szervezeti és Működési Szabályzatban kell leszabályozni.

A Közgyűlés megtárgyalta és elfogad-

ta a 2002. évi költségvetést, majd Tóth Róza elnök asszony kitüntetésekkel adta át. Elsőként az Elnökség által alapított a “magyartarka fajtaért” emlékérem került átadásra, amelyet Felszeghy László és Ments Sándor kaptak meg. Ezt követte az “Elit törzskönyvek” átadása. Az Egyesület “Tenyésztési programja” alapján minden évben, a Közgyűlésen, azon tenyésztők tenyészállatai kapnak meg, akiknek tehenei fejt állományokban a 60 000 literes életteljesítményt, illetve nem fejt állományokban a 2000 kg választott borjúsúlyt meghaladták.

Első alkalommal kettőshasznosításban elit törzskönyvet kapott: Kossuth Mg. Szöv. Tevel öt tehene, Ménesbirtok Mg. Rt. Mezőhegyes két tehene, Petőfi Mg. Szöv. Kocsér egy tehene

Húshasznosítású típusban: Tordas-Gyúrói Mg. Szöv. Gyúró kilenc tehene, Csörnöc-menti Mg. Szöv. Vasvár hat tehene. A Közgyűlés az egyéb napirendi pontok között a kizárásokkal is foglalkozott. Kizárásra kerültek azok az Egyesületi tagjaink, akik írásbeli felszólítás ellenére sem tettek eleget legelemibb tagsági kötelezettségüknek, vagyis

Az elit törzskönyv

nem fizették be az egyesületi tagdíjat.

A Közgyűlés befejezése után egy közös ebéden, kötetlen beszélgetésen vettünk részt, amelyre a Bonyhádi Pannónia Mg. Rt. Bonyhád invitálta meg a résztvevőket.

SZAPORÍTÓANYAG HASZNÁLAT TÁMOGATÁS IGÉNYLÉSÉNEK RENDJE

A Magyarartarka Tenyésztők Egyesülete Szakbizottsága 2001. január 1-től – a hatályos FVM rendeletek alapján – évente két alkalommal határozza meg a szaporítóanyag támogatásra jogosult 10 magyartarka tenyészbika körét (7 kettőshasznosítású és 3 húshasznosítású).

A támogatás mértéke 2000 Ft, amely a kijelölt tenyészbikától megszületett, ENAR számmal ellátott borjak után igényelhető.

A támogatási kérelmet a rendeletekben meghatározott módon az Egyesületi Irodához kell benyújtani.

2002. június 30-tól 2002. december 31-ig támogatott tenyészbika szaporítóanyag

Kettőshasznosítású

13348 **Ibis**
13399 **Makád** Univari
14179 Bonyhádi **Pálinkás** Zitat
14427 Bonyhádi **Rex** Halling
14428 Bonyhádi **Rajna** April
14500 Mindszenti **Refrén** Zitat
14503 Bonyhádi **Rezső** Horwein

Húshasznosítású

14588 Kocséri **Rába** Hillmann *p*
14816 Gyúrói **Sámán** Hold *p*
13832 **Nyilas** Ákos *p*

Békési Imre

MAGYARTARKA TENYÉSZTÉS A DERECSKEI PETŐFI MEZŐGAZDASÁGI KFT.-BEN

Derecske közel 10.000 lakosú kisváros, Debrecentől 22 km-re, a 47-es főútvonal mentén, a Hajdúság és Bihar találkozásánál a volt derecskei járás egy részét felölelő kistérség központja. A térségben meghatározó a mezőgazdasági termelés. Társaságunk 1999 februárjában a Petőfi Mezőgazdasági Szövetkezet állattenyésztésének továbbvitelére alakult. A fentiekből következik, hogy tevékenységünk főleg állattenyésztésből, és az azt kiszolgáló takarmánytermesztésből áll. Az árbevételt tekintve gazdaságunk legkisebb ágazata a húsmarha tenyésztés és tartás.

A tenyészet múltja a 70-es évek elejére nyúlik vissza, és az 1972-ben meghirdetett szarvasmarha program nyomán indult el a húsirányú szakosodás rögzös és viszontagságos útján a szövetkezet. Az évek során 400 magyartarkára alapozott anyatehén tartására, és közel 800 hízó marha előállítására rendezkedtünk be, amiben megvalósítottuk a háztáji és a nagyüzem példaértékű integrációját. Egyénre szabott bérhízlalási szerződés keretében meghiteleztuk az alapanyagot, állategészségügyi ellátást és szaktanácsadást biztosítottunk, ha partnerünk igényelte takarmányszükségletét is megoldottuk, az állatok értékesítését a nagyüzem szervezte. A bérhízlalásra vállalkozó, az állatok elhelyezéséről gondoskodott és munkaerejét adta.

A 80-as évek végére a hazai húsmarhatartás válságba került, és néhány év alatt nálunk is az eredeti töredékére esett vissza a tehén létszám, és felvetődött az állomány felszámolásának gondolata is. 1994-ben a gazdaság vezetése mégis úgy döntött, belép a Magyartarka Tenyésztők Egyesületébe, és tovább üzemelteti a telepet. Ez a döntés minőségi változást hozott az ágazat életében. Értékes hazai és import tenyész bikák célpárosításából egyre jobb minőségű tenyészállatokat tudtunk termelésbe állítani. A céltudatos tenyésztői munka eredményeként, gazdaságunk megkapta az ÜSTV (Üzemi Sajt

AZ EGYED			Anyai nagyapa	Tömeggyarapodás életnapra (g)
Használati száma	Születési ideje	Apa száma, neve	Száma, neve	
0752	2001.01.18	15506 Topogó	12928 Lejtős	1236
0761	2001.01.23	14283 Passzív	12313 Plantu	1527
0765	2001.01.25	15504 Tudós	12928 Lejtős	1275
0779	2001.02.04	14283 Passzív	12316 Jobbágy	1396
0789	2001.02.13	15504 Tudós	12316 Jobbágy	1299
0797	2001.03.03	15603 Indianer	9476 Cséplő	1253
0803	2001.03.12	15603 Indianer	12565 Larisch	1271
0806	2001.03.17	15603 Indianer	9476 Cséplő	1360

*A 2002. 03. 05-én ÜSTV-t zárt és forgalmazhatósági engedélyt kapott
8 tenyészbika eredménye*

A 0269-es tehén...

Teljesítmény Vizsgálat) indításának jogát. Ezáltal lehetőségünk nyílt húshasznú magyartarka tenyész bikák értékesítésére, amit a Tiszántúlon egyedül mi mondhatunk el. Évről évre több bikát állítunk ÜSTV-be, a 2001-es tavaszi születésű bikákból 15 db-ot indítottunk. Tíz bika bírálata már megtörtént, amiből hat kapott természetes fedeztetésre engedélyt, míg kettő, a szükséges állategészségügyi vizsgálatok után, mesterséges termékenyítő állomásra kerül.

A 90-es évek derekán munkaszervezési és gazdaságossági megfontolásból áttértünk a szezonális elletésre. A tavaszi termékenyítési időszak április elejétől június végéig az őszi pótszezon október végétől december közepéig tart. Így a főszezonban inszeminált tehenek borjai január első dekádjának végétől születnek. Mire eljön a kihajtás ideje, befejeződik a fő ellési szezon, ami egyúttal megkönnyíti a munkaszervezést.

...és 0761-es ÜSTV-t zárt fia

Legelőink a Hortobágyi Nemzeti Parkhoz tartoznak. A szikes, feltétlen gyepterületek gyenge fűhozammal és alacsony állatteltartó képességgel rendelkeznek, ami mindenképpen indokolja a borjak abrakellátását a nyári időszakban. A mostoha körülmények ellenére a borjak növekedési erélye jó, amit bizonyít kiemelkedő választási súlyuk és a kiváló húsformák, ami az igényes vevői kíváncsnak maradéktalanul megfelel.

A 2001-ben született borjak választási adatai azt bizonyítják, hogy kiváló borjúnevelő képessége, jó takarmány hasznosítása, a szélsőséges körülményekhez való alkalmazkodó képessége, kiváló húsformákat mutató piacképes borjai miatt, a magyartarka az anyatehéntartás ideális fajtája.

Véleményünk szerint a húsmarhatartás jövedelmezőségét az élve született borjak száma határozza meg leginkább, mivel eredményesen és jól felnevelni

csak a megszületett borjakat lehet. Nálunk ezért a legnagyobb feladatot a szaporulati mutatók javítása jelenti. Ezt pedig úgy kell megoldani, hogy ez ne jelent senki többletköltséget az ágazatnak. A tehének téli takarmányozását elsősorban melléktermékekre (nyers cukorrépaszelet, csemege csuhé) és szálastakarmányra alapozzuk. Kihajtástól beszorulásig az állatok egyetlen takarmánya a legelőfü, ez mellé csak ásványi anyag kiegészítést biztosítunk.

Társaságunk célja olyan versenyképes termékek előállítása, ami megfelel mind a hazai, mind a külföldi vevői elvárásoknak. Ennek eszközeként az MSZ EN ISO 9002 1996 minőségügyi szabványt és a HACCP élelmiszerbiztonsági rendszert választottuk. Társaságunk más ágazatai mellett a húsmarhatenyésztést és tartást 2000. november 15-én tanúsította a MERT-CERT Kft. Tevékenységünk központjában az elégedett vevő áll, és arra törekszünk, hogy megrendelőink vál-

magyartarka anyatehenek csoportja

növendékök téli szálláson

Borjú neve	db szám	Életnap	Választási tömeg (kg)	Élet napi tömeggyarapodás (g)	205 napra korr. tömeg (kg)
Üsző	79	178	200	908	234
Bika	79	178	222	1015	260

2001-ben született borjak választási adatai

tozó, egyre magasabb igényeinek maradéktalanul megfelelünk. Regionális és országos kiállításokon 1995 óta vagyunk jelen, ahol tenyészállatainkat számos értékes díjjal jutalmazták, ami elismerés az

ágazat valamennyi dolgozójának és egyben ösztönző a még jobb, még színvonalasabb szakmai munkára és új lehetőségek felkutatására.

Ments András

NEMES JÁNOS, KAKASD

A Tolna megyei Kakasdon Nemes János östermelő családjánál tettünk látogatást.

Kakasd Bonyhád és Szekszárd között fekszik, ahol a szép rendezett családi ház és virágos porta mögött húzódik meg a család megélhetését biztosító gazdaság épülete.

A gazda fiatal korában birkatenyésztéssel foglalkozott, ma főfoglalkozású östermelőként gazdálkodik. A család többi tagja -

A család kedvenc tehene

felesége, fia, lánya - is tevékenyen részt vesz a gazdaság életében. Fia, főállásban vele együtt gazdálkodik, felesége és lánya, a munka és a tanulás mellett, a tejkezelésben segítenek. A család, a 90-es évek elején, kárpótlás révén jutott a földterületekhez. 30 ha szántó és 22 ha legelő került tulajdonukba, melyek 30-36 AK értékűek. A birkák mellett 1996-ban vásárolta meg az első tehent, amely fajtáját tekintve magyartarka volt. A fajtát gyermekkorától szerette, hisz ezen a vidéken ez volt honos, és nemigen ismertek más fajtát.

Kakasd és környéke domborzati viszonyait tekintve ideális szarvasmarha tenyésztésre, dombos legelőivel kiváltképp a kettőshasznosítású fajtának kedvez. A családi háztól 1 km-re van a legelő és a tanya, ahol a régi birkahodályt alakították át borjúnevelővé. A tehének naponta kijárnak a legelőre. A tehének kijárása mintegy 300 méteren lakott területen történik, s a gazda csak köszönettel tartozik az utca lakóinak, hogy ezt lehetővé teszik. A szárazon állók és a növendékek,

viszont télen-nyáron kint tartózkodnak. Az elmúlt években saját erőből végzett fejlesztések után, jelenleg 21 tehén, 10 növendék üsző és 6 üszőborjú képezi a gazdaságot. A bikaborjakat eladják. Az állományon termelés ellenőrzés folyik, az egy tehenre vetített tejtermelés 5100 liter. A 3,8 % tejszírral és a 3,3 % fehérjével az extra tej támogatást veszik igénybe. A tejet a tejhűtőből a Tolnatej Rt. naponta szállítja.

Nemes János 1998 óta tagja a Magyar Tenyésztők Egyesületének és komoly tenyésztői munka áll mögötte. Szakmai tanácsok, ajánlások betartásával javító hatású bikákkal termékenyít, (Makád, Pálkás, Perc, Rezső). A bikák után a borjú megszületésekor igénylik a 2000 Ft támogatást.

A takarmányt saját erőből megtermelik, a kukoricaszilázs elkészítését bér munkával biztosítják, amelyhez tartósítót használnak. A szénát és a lucernát bálázzák, így fedett helyen tudják tárolni. A vetéseket bér munkában végeztetik, a többi munkát saját gépeikkel, maguk végzik.

A gépek korszerűsítésre szorulnak, de a földvásárlást fontosabbnak tartották a gazdaság fejlődéséhez, így a gépek korszerűsítése a következő évek feladata lesz. A tehenek takarmányozását és az abraktakarmány előállítását saját termelésű gabonából oldják meg. Fehérje-kiegészítésként napraforgó pogácsát vásárolnak.

A teheneket hagyományos, jászolhoz kötött, önitatóval felszerelt istállóban helyezik el.

A fejést, apa és fia munkamegosztásban, hagyományos sajtáros módszerrel végzik. Éves szinten 98 %-ban extra tejet fejnek.

Tervezik a fejőrendszer korszerűsítését is, de ez a beruházás meghaladja a család erejét, ezért számítanak az állami támogatásra, a saját munkájukra és a bízott piacra.

Remény csillant Dániából, ahol egy dán gazda kelet-európai piacra ajándékozta volna régi fejőrendszerét, de ez nem realizálódott, így egyelőre marad a saját megvalósítás. A gazdálkodó a hitelből finanszírozott megvalósítástól idegenkedik, az eddig megszerzett vagyont nem szívesen adná fedezetül.

A jövőt a család összefogott munkájában, gyermekeik fiatalságában és szorgalmában, nem utolsó sorban a szarvasmarhatartásba vetett hitükben látják.

További földvásárlást terveznek, és ezen a területen építenék fel az új fejőházat, amely az egészségügyi, környezetvédelmi előírásoknak mindenben megfelelné. Az állatlétszámot saját szaporulat-tal 50-re szeretnék bővíteni.

A pénz, a biztos megélhetés eszköze, nagyúr az élet minden területén, kiváltképp a családi költségvetésben. A család minden tagjának teljes szívvel, kitartással, szorgalommal és szaktudással kell dolgoznia az év minden napján. Kakasdon, Nemes Jánosnál és családjánál ezzel az igazi "mezei szorgalommal" találkozunk.

Munkájukat, jövőképüket a magyar-tarka tenyésztés sikerébe vetett hit teszi bizakodóvá.

Ezért kívántam a család életéről és dolgos hétköznapijairól írni.

Harmat Ákos

TENYÉSZTÉSI AKTUALITÁSOK

A tenyésztési beszámolót talán azzal érdemes kezdenem, ami a legnagyobb hatással volt az elmúlt év szakmai eseményeire. Alighogy gyengülni látszott a BSE okozta sokk (a Csehországban is diagnosztizált esetek kapcsán 600 csehtarka tenyészűző importja hiúsult meg), máris újabb betegség ütötte fel a fejét Európában. Az Angliából induló, és a kontinensre is áterjedő fertőző száj- és körömfájás járványtól való félelmet a két hagyományos tavaszi kiállítás sínylette meg a legjobban. Az állategészségügyi helyzet miatt a bikanevelő szemlék is úgy kezdődtek meg, hogy még nem álltak rendelkezésünkre a célpárosításra szánt import szaporítóanyagok. A járványveszély elmúltával ezer-ezer adag Rumba, Bonsai és Malhax sperma került behozatalra Ausztriából, így nem okozott problémát a tíz kettőshasznú és két húshasznú tenyészettől kijelölt 153 bikanevelő tehén párosítása.

Az elmúlt évekhez hasonlóan idén áprilisban is megkaptuk a 2001. évben az "A" módszeres termelésellenőrzésben résztvevő magyartarka tehenek laktációs adatainak listáját a Szarvasmarha Információs Rendszerből (SZIR). A fajták szerinti bontásban feldolgozott adatok szerint a fajta standard laktációs termelése 7883 laktáció átlagában 4997 kg tej, 201,2 kg (4,02%) zsír- és 171,4 kg (3,43%) fehérjetartalommal. Említést érdemel, hogy az 1731 fajtatiszta tehén ennél magasabb, 5144 kg-os tejtermeléssel zárta laktációját.

A tavalyi év változást hozott a bikanevelő tehenek kiválasztásában. Mivel a hazai tenyészértékbecslésben a 2000. évtől bevezetett Egyed modell már a nőivarúak is számít termelési- és küllemi tenyészértéket, lehetőség nyílt a tehén-tenyészértékre alapozott célpárosításra. Ez a fenotípusos termelési- és küllemi adatokra alapozott szelekciónál jóval megbízhatóbbá teszi a nagy genetikai értékű tehenek kiválasztását. E tekintetben a másik nagy előrelépés, hogy tenyészértékük alapján fellelhetőek azok az egyedek is, melyek nem a tradicioná-

lis "bikanevelő tenyészettekben" termelnek, így bővíthető a fajta genetikai variabilitása, új tehén családok és vonalak jelenhetnek meg a köztenyésztésben. Így például 2001-ben először került sor bikanevelő szemlére a gencsapáti Savaria Mg. Szövetkezetben, míg az idei évben további tenyészettekben is megkezdődik a tenyészbika előállítás.

A célpárosításból született bikaborjak az OMT Rt. szombathelyi állomására kerültek beszállításra, ahol a saját teljesítmény vizsgálatot (STV) követő minősítésen 8 tenyészbika-jelölt kapott mester-séges termékenyítésre alkalmas minősítést, és indulhatott a két ciklusban, májusban és októberben indított ivadék teljesítmény vizsgálaton (ITV).

Az Egyesület az OMT Rt-vel együttműködve koordinálja a magyartarka bikák hazai ivadékteljesítményvizsgálati programját. 2001. januárjától az ITV tervek bejelentése elektronikus úton történik, ami gyorsabbá és pontosabbá teszi az engedélyeztetés folyamatát.

A tavaszi ciklusban a Bonyhádi Val-lomás Lehel, a Ménesbirtok Vágy Husaldo, a Bonyhádi Vince Stramy, a Bonyhádi Veretes Stramy és a Kocséri Vajda Hucki, míg az őszi ciklusban a Bonyhádi Zömök Hucki, a Kocséri Zenit Spiro és a Kocséri Zsombor Hucki tenyészbikák indultak átlagosan 750 adag spermával, 35 tenyészettben.

Az ITV bikák utódai - kortársaikkal együtt - első laktációjuk 50. és 150. napja között küllemi bírálatra kerülnek, melyet Egyesületünk szakemberei végeznek. Az egységes európai bírálati rendszer szerint felvett adatok alapján az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet végzi a magyartarka bikák küllemi tenyészértékbecslését. Az elmúlt évben 1758 elsőborjas tehén bírálatra került újonnan a központi adatbázisba.

A tenyészbikák forgalmazhatóságának meghatározása a tavalyi évtől - Egyesületünk szakbizottságának döntése alapján - automatizmus útján történik, ami azt jelenti, hogy azon hazai tenyész-bikák forgalmazhatóak, amelyek ≥ 100

SV%-kal, vagy az évi kétszeri tenyészértékbecslés eredményei alapján ≥ 110 KTI-vel (átlag plusz egy szórásérték) rendelkeznek. Ezen kívül a szakbizottság egyedi elbírálásával forgalmazásra kerülhet még néhány olyan tenyészbika is, amely ugyan nem éri el a kijelölt limitet, mégis más fontos, de nem indexalkotó tulajdonságban (például a küllemi tulajdonságok) kimagasló genetikai értékkel bírnak, így indokolt a hazai populációban való használatuk miatt kaptak forgalmazható státuszt a Bonyhádi Perc Radius és a Bonyhádi Rex Halling tenyészbikák.

Mivel hazánk tagja az INTERBULL-nak, a holstein-fríz mellett a magyartarka fajtának is lehetősége nyílt arra, hogy a hazai tenyészértékbecslés eredményeit felhasználva az INTERBULL a magyar bázison tenyészértéket számítsa az összes tagország szimentáli bikáinak. Az első INTERBULL tenyészértékeket 2001. novemberében vehettük kézbe, amelyből kiderült, hogy tej kg tenyészértékük alapján az első hazai bika a francia származású 13 348 Ibis a 268-ik, míg az első magyar tenyésztésű bika a 14 179 Bonyhádi Pálincás Zitat a 496-ik. Annak tükrében, hogy a lista 20 143 bikát tartalmaz, ezek egyáltalán nem lebecsülendő eredmények.

A szomatikus sejtszám tenyészérték kidolgozása is befejeződött az elmúlt év során, így a tavaly novemberi becslés óta már a hazai bikák is rendelkeznek ezzel az információval, melyet az idei évtől a "Magyartarka Tenyészbika Teljesítmény Összesítő"-ben is közlünk bikáink mellett. Ez az értékmérő különösen a fejlesztés alatt álló fejhetőség tenyészértékkel együtt lesz különösen fontos, hiszen ezzel együtt már megalkotható egy tögyegészségügyi index is, ami a szigorodó nyerstej-minőségi szabványok mellett egyre fontosabb szerepet játszhat.

A hazai előállítású kisbikák tekintetében fontos változást jelentett az elmúlt évekhez képest, hogy üzemi sajátjeljesítmény vizsgálaton (ÜSTV) több mint 34 tenyészbika-jelölt kapott természetes fedettségére alkalmas minősítést, és ezekből több mint húsz került ki a tenyészetekbe, elsősorban családi gazdaságokhoz. Ez egyrészt örömdetes, mert valószínűleg így csökken a zug-apaállatok száma, másrészt viszont tejelő tehenésze-

tekben nem ez jelenti a legjobb megoldást. Mivel ezek a bikák nem indultak ITV-ben, nem rendelkeznek tenyészértékkel, így lányaik várható tejtermeléséről semmilyen megnyugtató információval nem rendelkezünk. Az anya fenotípusos tejtermelése, vagy az ősök tenyészértéke a tejtermelési tulajdonságok esetében - azok gyenge örökölhetőségének következtében - nem ad megbízható támpontot. A megoldást az ismert tenyészértékű bikákkal való mesterséges termékenyítés jelentené, de ennek nemely esetben akadály a sok helyen nehézkesen működő inszeminátori hálózat. Hosszas tárgyalások után a 2001. évi agrártámogatások között már szerepelt a hús-ivadékteljesítményvizsgálat (hús-ITV) - vizsgálatba állított bikaborjankénti ötvenezer forintos - támogatása. Ez lehetőséget teremtett az első - hústenyészérték számítását célzó - hizékonyságvizsgálat beindítására. Ez év májusában meg is történtek az első próbavágások, amelyek előzetes eredményeiről e lap hátsó oldalán is beszámolunk. A nyár folyamán az első ciklus vágásai befejeződnek, így elegendő adat gyűlik össze a tenyészértékbecslés próbafuttatásainak elindításához. Szándékaink szerint az Egyedmodellre alapozott tenyészértékbecslést a Bajor Állattenyésztési Kutató Intézetben (BLT) fogják végezni, a német és osztrák bikák adataival együtt futtatva. A hazai ITV-ben indított tenyészbikák legtöbbje német vagy osztrák apaságú, és ezek az apák hazájukban rendelkeznek hústenyészértékkel. Az adatok együttes fut-

tatása így mindkét félnek kedvező, mivel a rokoni kapcsolatok plusz információkkal szolgálnak, ezáltal javítva a becslés megbízhatóságát.

A húshasznú tenyészetekben végzett teljesítményvizsgálatot 2002. január elsejétől az Egyesület végzi. Az ehhez szükséges adatbázis-kezelő programot - a teljesítményvizsgálattal 1999-2001-ig megbízott - Állattenyésztési Teljesítményvizsgáló Kft. bocsátotta rendelkezésünkre.

Az idei évtől nálunk történik a származási igazolások kiállítás is, húshasznú tenyészeteknél az Egyesület adatbázisára támaszkodva, míg fejt tenyészetekben az Országos Szarvasmarha Adatbázist (OSZA) üzemeltető Semper Idem Kft, és az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet (OMMI) közreműködésével.

Ezzel párhuzamosan megújult maga a származási igazolás is, amelynek előlapja előre nyomtatott, és az egyesületi emblémán kívül csak a kifejezések angol és német nyelvű fordítását tartalmazza. Az egyed származási és teljesítményadatai az igazolás hátlapján kerülnek feltüntetésre. A lap fölíazott kivitelű, és új biztonsági elemként szárazbélyegzővel van ellátva.

Megváltozik az igazolás kiadásának rendje is, az igénylést Egyesületünk központi irodájához kell eljuttatni. Az igényléshez szükséges nyomtatványokat a közeljövőben postázzuk tagjaink részére.

Sorszám	A tenyészet		Lakt. száma	Tej (kg)	Zsír (kg)	Feh. (kg)
	megnevezése	Helység				
1.	Ráczné Gyalog Stefánia	Szombathely	11	6454	258,2	233,4
2.	Sorokmenti Term. és Szolg. Szöv.	Sorkifalud	69	6257	232,6	207,9
3.	Ménésbirtok Rt.	Mezőhegyes	198	6029	230,1	203,0
4.	Savaria Mg. Szöv.	Gencsapáti	111	5999	247,9	216,9
5.	Kossuth Mezőgazdasági Szöv.	Tevel	108	5986	247,1	211,9
6.	Petőfi Mezőgazdasági Szöv.	Kocsér	329	5407	208,0	192,4
7.	Csatári Imre	Hajdúböszörmény	12	5394	209,5	180,2
8.	Zalavár Mezőgazdasági Szöv.	Sármellék	62	5302	247,0	189,5
9.	Aparhanti Mg. Ért. Szöv.	Aparhant	185	5272	225,2	179,1
10.	Béke Agrárszövetkezet	Hajdúböszörmény	106	5215	213,9	189,7
11.	Pannónia Mezőgazdasági Szöv.	Bonyhád	407	5201	208,9	182,7
12.	Mezőgazdasági Term. és Váll. Szöv.	Cserkeszőlő	199	5177	205,8	181,9
13.	Hetyei Berzsényi Agrár Szolg. Kft.	Egyházashetye	72	5145	215,0	175,8
14.	Gaméta Bt.	Mélykút	54	4914	191,1	165,1
15.	Rádóci Agrár Kft.	Egyházasrádóc	72	4758	207,8	153,0

Dr. Szeidemann Zsolt

IBR-MENTESÍTÉS MAGYARORSZÁGON

A fejlett mezőgazdasággal rendelkező országokban már korábban felismerték az IBR (fertőző rhinotracheitis) fertőzöttség nagy gazdasági jelentőségét és mentesítési programokat indítottak el. Ennek eredményeként az Európai Unió számos országa ma már megszabadult a fertőzéstől, illetve a mentesítés jelentősen előrehaladt állapotban van.

A hazai állategészségügyi jogszabályok harmonizációjával párhuzamosan 2002. március 8-án a szarvasmarhák fertőző rhinotracheitise is rendeleti szabályozás alá került. A rendelet részletesen szabályozza a mentesítés lehetséges módszereit és azok kivitelezését.

Miért szükséges nekünk is mentesítenünk?

Az utóbbi években több Európai Unió tagország (Dánia, Svédország, Ausztria, Finnország) mentesítette szarvasmarha állományát az IBR-től, amit a 64/432/EWG határozat 10. pontja el is ismert. A felsorolt országok mindegyike nagyon alacsony (10 % alatti) fertőzöttségi gyakoriságról indult és a mentesítés a vakcinázás teljes felfüggesztése mellett a szeropozitív állatok szelekcióján alapult.

Ugyanezen 64/432/EEC direktíva lehetőséget biztosít arra, hogy a magasabb mentességi állapotban levő országok, állományaik visszafertőződését védendő, szigorúbb állategészségügyi előírásokat kérjenek számon a feléjük exportáló országokkal szemben. Ezen dokumentumban az IBR is szerepel. Így a BHV-1 szempontjából az élőállat és állati termék szállítása, továbbá kereskedelme korlátozások alá került.

A 88/407/EEC illetve 93/60/EEC direktíva további korlátozást jelent a mesterséges termékenyítő állomásokról történő tenyészanyag exportra. 1999. január 1-től csak BHV-1 mentes sperma kerülhet az EU országokba. A fentiekben ismertetett határozatok a magas IBR-szeropozitivitással rendelkező országok izo-

lációját jelentik, amennyiben élőállat, on-dó illetve embrió EU-ba irányuló exportjáról beszélünk.

Az európai országok másik - a Magyarországhoz hasonlóan magas IBR-szeropozitivitással rendelkező - fele, az utóbbi években területi vagy nemzeti alapon, mentesítési programokba kezdett. Németország és Hollandia egész területén, Franciaországban, Olaszországban és Spanyolországban pedig egyes tartományokban néhány éve a mentesítés a Bayovac IBR-Marker vakcinával történik.

A mentesítés módjai

A 19/2002 számú FVM rendelet szerint a szarvasmarha-állományok IBR-mentesítése történhet a) a fertőzött (szeropozitív állatok) eltávolításával (szelekcióval), b) a növendékállomány elkülönített felnevelésével (generációváltással), vagy c) fertőzéstől mentes állomány vásárlásával (állománycserével). A szelekciós mentesítésnek két további módja ismeretes. Alacsony (10 %-ot meg nem haladó) fertőzöttség mellett a pozitív állatokat tovább nem vizsgálva, de hagyományos vakcinával oltva elkülönítve tartjuk, majd leselejtezzük, miközben a negatív állatok mentességét rendszeresen, szerológiai ellenőrizzük.

A magyarországi tartási viszonyokat, az állományméretet, a fertőzöttségi mutatókat és a gazdasági környezetet is figyelembe véve az egyetlen gazdaságilag, szakmailag és etikailag is járható út a markervakcinázás mellett végzett szelekció.

Kis- és nagylétszámú szarvasmarha állományok

Az Országos Állategészségügyi Intézet által 1997-ben végzett felmérések alapján a hazai kislétszámú szarvasmarha állományok fertőzöttsége 13,5 %. A legfrissebb adatok szerint ez az érték 2000-re tovább emelkedett (22,5 %). A

nagylétszámú állatállományok fertőzöttsége 79,3 % (1997).

2001. őszétől indult meg a kisüzemi pozitív udvarok állományainak állami költségterítés melletti, kötelező alapimmunizálására. A munka idén folytatódott a Bayovac IBR-Marker inaktivált vakcinával. Ezzel a nagyüzemek egyik lehetséges fertőzési forrása megszűnik.

Marker-vakcinázás mellett végzett szelekció

Mivel nagyüzemeink fertőzöttsége 79,3 %, számukra az egyetlen sikerre vezető út a marker vakcinázás mellett végzett szelekció. Lényege, hogy a teljes állomány valamennyi, 3 hónaposnál idősebb egyedét marker vakcinával alapimmunizálni kell, 3-5 hét különbséggel egymás után kétszer, majd félévente egyszer. A korábban már alapimmunizálásban részesített üszöket, illetve teheneket egyszer vakcinázzuk várható termékenyítésük, illetve ellésük időpontja előtt 3-6 héttel.

Az általános járványvédelmi szabályok (karanténózis, legeltetés, állatvásárlások, rovar- és rágcsőirtás stb.) betartása mellett a fertőzött tehenek vírusürítése a vakcinázás következményeként csökken, a sorbanövő borjak és a növendék üszök nem fertőződnek. Az idősebb fertőzött állomány létszáma a szokásos selejtezéssel csökken, ezért néhány év alatt az állomány fertőzöttségének a mértéke olyan szintre csökkenthető, hogy az állomány egészének szerológiai vizsgálata alapján a még fertőzött állatok eltávolításával fertőzéstől mentes állományhoz juthatunk.

Az ilyen mentesítés alá vont állományokban, legkorábban a marker vakcinák használatának megkezdését követő első év végén célszerű az első tájékoztató szerológiai vizsgálatot elvégezni. Ezeknek a vérsavóknak a vizsgálatához diszkriminatív ELISA-t kell használni. A vérvizsgálat alapján követhető az állományban még meglevő fertőzött állatok aránya.

A mentesítés költség-haszon elemzése

Az IBR fertőzöttségtől való megszabadulást nem kizárólag állategészségügyi, kereskedelempolitikai okok indokolják, hiszen a betegség - klinikai tünetek nélkül is - jelentős veszteségeket okoz állományainkban (táblázat).

A gazdasági döntéshozók munkáját elősegítendő, a nemzetközi tapasztalatokat hazai viszonyokra átdolgozva, a SZIE Állatorvos-tudományi Kar Állategészségügyi Igazgatástani és Agrárgazdaságtani Tanszéke munkatársai közreműködésével elvégeztük a Bayovac IBR-Marker vakcinával végzett mentesítési program költség-haszon elemzését.

A modellszámításhoz egy ezer fejőstenet tartó gazdaság hazai átlagadatait használtuk fel. Először számbavettük az IBR-szeropozitivitás okozta gazdasági károkat, majd ezzel szembeállítottuk a mentesítés folyamán évente jelentkező költségeket. Ez utóbbi a marker-vakcinázás és a vérvizsgálatok adta kiadások összege.

Két (ötéves illetve tízéves) mentesítési programot vizsgáltunk. A bevételek és a kiadások a gyorsabb befejezés esetén már a második évben egyensúlyban vannak, a hosszabb program esetén ez csak az ötödik évben következik be. A költség-haszon arány (az egy forint kiadásra jutó bevétel) mindkét változat esetén igen kedvező, 2,57, illetve 2,35. Lassabb előrehaladást feltételezve azonban a ráfordítások (igaz a bevételek is) majdnem kétszeresét teszik ki a gyorsabb mentesítési programénak.

A Bayovac IBR-Marker alkalmazhatósága a mentesítési programban

A mentesítési program során tehát célunk a BHV-1 vírus terjedésének megakadályozása. A vírus terjedése függ annak fertőzőképességétől, az állatok (állományok) fogékonyságától, valamint az állatok (állományok) közötti kontaktusok számától és intenzitásától. Az első két tényező befolyásolását egy megfelelő vakcina alkalmazásától várhatjuk. A harmadikat az általános járványvédelmi szabályok szigorú betartásával érhetjük el (IBR-mentes ondo felhasználása termékenyítéskor, rendszeres rágcsáló- és ro-

Üszők takarmányozási költségének növekedése	625.934
Idő előtti selejtezés költsége	7.517.603
Elhullás költsége	2.971.237
Gyógyszerköltség	698.303
Hízómarhák kisebb vágó súlyából eredő veszteség	1.472.635
Tejtermelés csökkenéséből eredő veszteség	898.416
Vetélések költsége	120.560
Egy fertőzött tehenre jutó összes veszteség (Ft)	14.304
Veszteség nagysága állomány szinten	14.305.687

Szubklinikai forma okozta veszteségek ezer fejőstenet tartó telepen (Ft/év)

varítás, szigorú telepi higiénia, karanténos szabályainak betartása stb.).

Milyen vakcinára van tehát szükségünk? Egy olyanra, amely véd a klinikai tünetek ellen, csökkenti a pozitív állatokból a vírusürítést, biztonságos, valamint marker-jellegénél fogva lehetővé teszi az utcai vírus fertőzés és a vakcinázás közötti szerológiai elkülönítést. A mentesítés összetettségére való tekintettel az sem hátrányos, ha széleskörű tapasztalatokkal rendelkezünk a mentesítési programokban történő alkalmazhatóságáról.

A Bayovac IBR-Marker vakcinát 1994-ben fejlesztette ki a Bayer AG és a holland állategészségügyi intézet (ID-DLO). A vakcina un. gE-deléciós mutánt tartalmaz, ezért az un. gE-ELISA-val a vakcinázott állat elkülöníthető az utcai vírus fertőzöttől. Mind élő, mind pedig inaktivált formában regisztrálásra, majd forgalomba került Magyarországon 1998-ban.

A vakcina biztonságosságát jelzi, hogy az élővírusos vakcina vemhes tehenekben intravénásan adva sem okozott vetélést. A gE-negatív vírustörzs nem hajlamos látenciára. Mindkét vakcina vírusürítést csökkentő képessége kifejezett, az élővírusosé jobban. Az inaktivált vakcina viszont a már szeropozitív állatokból csökkenti jobban a reaktivációt. Az élővírusos vakcina 2 hetes kortól alkalmazható intranazálisan vagy izomba adva. Az inaktivált vakcina alkalmazása a maternális ellenanyagok kiürülése után, 3 hónapos korban javasolt, bőr alá adva.

A fent említett marker-vakcinázást folytató országokban szintén

a Bayovac IBR-Marker vakcina került felhasználásra, ezért a gyártó hatalmas mennyiségű nemzetközi tapasztalattal is rendelkezik. Az utóbbi egy évben Magyarországon is megsaporodott a mentesítést végző nagyüzemek száma. A magyartarka telepek a kötelező érvényű rendelet megjelenése előtt alacsony érdeklődést mutattak az IBR-mentesítés tekintetében annak ellenére, hogy a mesterséges termékenyítő állomások csak IBR-mentes bikákat tarthatnak, s a bika előállítás számukra egyre nagyobb nehézségekbe ütközik.

Összefoglalás

A hazai szarvasmarha állományok IBR-mentesítését ma már rendelet teszi kötelezővé Magyarországon. A kisüzemi állományok pozitív udvarainak mentesítéséhez hasonlóan a nagyüzemi állományok döntő többségének BHV-1 mentesítése a magas fertőzöttséget tekintve csak marker-vakcinázás mellett végzett szelekcióval elképzelhető. A mentesítés eszköze, módszere és tapasztalata évek óta rendelkezésre áll, így a magyartarka állományok IBR-mentesítésének megkezdését semmi nem akadályozza.

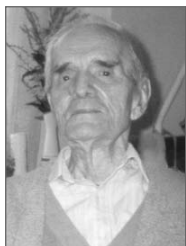
Fotó: Dr. Vetési Ferenc

Szarvasmarha fertőző rhinotracheitise, fibrines kruppos-diphtheroid orrgyulladás

A "MAGYARTARKA FAJTÁÉRT" EMLÉKÉREM KITÜNTETETTJEI

Felszeghy László

Felszeghy László 1912. szeptember 24-én született a Zemplén megyei Hardicsán. Az elemi iskolát Tiszadobon, református iskolában végezte, majd a reáliskolai, illetve érettségi bizonyítványát 1930-ban a miskolci Hunfalvy János állami reáliskolában kapta meg. Gazdasági akadémiai oklevelet 1933-ban, a Debrecen-Pallagpuszta akadémián szerzett.

Már 1932 nyarán a néhai Károlyi Gyula tiborszállási uradalmán dolgozott, mint cséplési ellenőr, majd az akadémia elvégzése után újra Tiborszállásra - Szatmár megyébe - került, ahol az uradalom minden birtokán dolgozott. 1940-ben a nagykárolyi gazdaságba helyezték. A II. világháború végén a Károlyi birtokról a Mérk községhez tartozó Halmos tanyára került, ahol egy 3500 khs birtokot irányított. 1946-ban a mezőhegyesi igazgatósághoz tartozó derekegyházi állami gazdaság vezetését bízták rá, majd 1951-től mint főállattenyésztő dolgozott tovább.

1953-ban az akkori mezőgazdasági miniszter Budapestre rendelte és a Törzsállattenyésztési Igazgatóság főállattenyésztőjének nevezte ki. 1957-ben az Állattenyésztési Főosztály osztályvezetője lett. 1961-től az Országos Törzskönyvezési Felügyelőség igazgatóhelyettese, majd 1964-től az Országos állattenyésztési Felügyelőség főosztályvezetője, nyugdíjazásáig. Munkájának központjában, aktív és nyugdíjas korában is a szarvasmarha tenyésztés állt.

A magyartarka tenyésztésben több mint két évtizedig lelkesen dolgozott. Munkásságát 1954-ben a "Kiváló állattenyésztő", 1956-ban "Munka érdemrend", 1972-ben a "Munka érdemrend ezüst fokozata" kitüntetésekkel ismerték el.

Ments Sándor

Ments Sándor 1917. december 3-án született Mesterházán.

Mesterháza község Soprontól délre Szombathelytől keletre fekszik a Répce völgye bal partján. Mesterháza község ősi település, amelyről az első írásos emlék 1279-ből származik.

Elemi iskoláit szülőfalujában, majd 1935-37-es években a szombathelyi

Gazdasági iskolában végezte. A szarvasmarhatartással kapcsolatos feladatokat gyermekkorától a családi gazdaságban gyakorolta.

Az 1960-as években szántóföldi növénytermesztő és szarvasmarha tenyésztő szakmunkás bizonyítványt szerzett. 1956-ban indult gazdaságában a termelés ellenőrzés, amely végrehajtásában és szervezésében nagy segítséget nyújtott az állattenyésztési felügyeletnek, nem csak saját, hanem a falu összes tenyésztőjének udvarában.

Az 1956-1960 között a fennmaradt istállókönyvek, feljegyzések, levelek és nyilvántartások alapján a tenyésztésből származó 13-as Julcsa termelése, 300 nap alatt 5882 kg tej 3,9% tejsír. Az 1956 utáni események egyikét tehenben határozták meg háztáji gazdaság nagyságát. 1957-es istállókönyv arról tanúskodik, hogy a Bimbó nevű tehenének legmagasabb napi tejtermelése elérte a 22,6 litert.

1957-től kezdődő időszakban foglalkozott tenyésztő, illetve tenyészbika előállítással, majd a helyi termelőszövetkezetben dolgozott állattenyésztőként.

1990-ben kilépett a szövetkezetből, üzletrészeként 2 tehenet és négy tenyészüszőt kapott, így fiával 1991-ben a tulajdonában lévő még négy tehénrel és az üzletrészeként kapott állatokkal családi vállalkozást alapítottak Family Kft. néven. 1993-ban tenyészüszőket vásároltak Beregböszörményből, majd az Acsádi Gazdaszövetkezetből.

Vezetékes rendszerű, 50 férőhelyes kötött tartású istállót építettek, amelyet 1998-ban 800 m²-es mélyalmos rendszerű istállóra korszerűsítettek. A tejminőség javításában nagy szerepet játszott az ekkor megépített 2 x 5 állásos fejőház is. Jelenleg 80 tehen, valamint szaporulata található a telepen, amely a hízóbikákkal együtt 200 szarvasmarhát jelent. A kitüntetett napjainkban is aktív: a telep irányítása mellett koordinálja a tenyésztési és az adminisztrációs feladatok ellátását. 1994 óta tagja a Magyar Tarka Tenyésztők Egyesületének.

KIÁLLÍTÁS HÓDMEZŐVÁSÁRHELYEN

Immáron kilencedik alkalommal rendezte meg a Hód-Mezőgazda Rt. április 26-28. között a IX. Alföldi Állattenyésztési Napok Szakkiállítását és Vásárt, amely idén a Magyar Állattenyésztők Szövetségétől Országos Tenyészállat Kiállítás rangot kapott. Az állattenyésztő társadalom e nagyszabású seregszemléjén a Magyarartarka Tenyésztők Egyesülete az alföldi régió legkiválóbb gazdaságaiból származó 21 tenyészállattal igyekezett bemutatni a fajta tenyésztését és fejlesztésének irányait. Az állatok gondosan előkészített, színvonalas bemutatásáért köszönet a Mindszenti Agro Szövetkezetnek, a hajdúböszörményi Béke Agrárszövetkezetnek, a mezőhegyesi Ménesbirtok Rt-nek és Halász Imre hódmezővásárhelyi tenyésztőknek.

A magyarartarka fajta látványos bemutatását némileg akadályozta, hogy a szűz és vemhes üsző korcsoport a húsmarha kiállítótéren kapott helyet, de a szervezők ígéretet tettek arra, hogy az említett két korcsoport a jövőben a tejelő szarvasmarha istállóban kerül bemutatásra.

A szarvasmarha tenyészállat bírálatra a kiállítás első napján, péntek délután került sor. A magyarartarka fajta show-bírálatát Harmat Ákos, Egyesületünk tenyésztésvezetője és küllemi bírálója végezte, és ő választotta ki a fajta tenyészcélját leginkább reprezentáló egyedeket.

I. díjat kaptak: 103 kat. számú 8224 számú szűz üsző, apja: 15669 Trió Jogos, tenyésztő: Ménesbirtok Rt. Mezőhegyes. 204 kat. számú 8682 számú vemhes üsző, apja: 12845 Lehel Renner, tenyésztő: Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény. 301 kat. számú 3905 számú tehén, apja: 14591 Husaldo, tenyésztő: Ménesbirtok Rt. Mezőhegyes.

II. díjat kaptak: 106 kat. számú 8084 szűz üsző, tenyésztő: Ménesbirtok Rt. Mezőhegyes. 205 kat. számú 6522 számú vemhes üsző, apja: 14990 Sámfa Gebe, tenyésztő: Ménesbirtok Rt. Mezőhegyes. 303 kat. számú 2280 számú tehén, apja: 14179 Pálinkás Zitat, tenyésztő: Agro Szövetkezet, Mindszent.

III. díjat kaptak: 102 kat. számú 9655 számú szűz üsző, apja: 13399 Makád Univari, tenyésztő: Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény. 203 kat. számú 0530 számú vemhes üsző, apja: 14730 Rektor Alpos, tenyésztő: Halász Imre, Hódmezővásárhely. 307 kat. számú 0069 számú tehén, apja: 11752 Propeller, tenyésztő: Halász Imre, Hódmezővásárhely.

A kiállítás magyarartarka tenyésztői nagydíját a 301 kat. számú 3905 számú tehén nyerte el, tenyésztő: Ménesbirtok Rt. Mezőhegyes. **A Magyarartarka Tenyésztők Egyesületének különdíját** a

leginkább kettőshasznosítású jelleget mutató a 303 kat. számú 2280 számú tehénért az Agro Szövetkezet, Mindszent, valamint Halász Imre tenyésztőknek kapta a természetes fedeztetésre alkalmas kettőshasznosítású tenyészbika bemutatásáért.

A kiállítás mindhárom napján megrendezett főzőversenyen Egyesületünk kimagasló gasztronómiai tehetséggel rendelkező csapatokkal képviseltette magát, amelynek köszönhetően két alkalommal nyertük el e rangos megmérettetés első díját. A sikert a Mindszenti Agro Szövetkezet és Ments András alelnök Úr csapatának köszönhetjük. Munkájuk eredményeként a széles nyilvánosság is megköszönthette a magyarartarka húsból készült ételek változatos ízvilágát.

Külön örömről számoltunk, hogy a kiállítás három napja alatt tenyésztők, elméleti szakemberek és érdeklődő látogatók egyaránt nagy számban keresték fel egyesületi sátrunkat, megvitattuk a tenyésztés aktuális problémáit, a fajta tenyésztésének jövőbeni alternatíváit. Az összefogás és a közös gondolkodás érdekében ápoltuk a meglévő jó kapcsolatainkat a szarvasmarha ágazat valamennyi képviselőjével. Reméljük, hogy Hódmezővásárhelyen az elkövetkezendő években hasonló színvonalon megrendezett szakkiállításokon örülhetünk az ágazat és egymás sikereinek.

Rácz Károly

A MAGYARTARKA TENYÉSZTÉS TAVASZI ESEMÉNYEI

A tavasz, a május mindig egy reményteli időszak a magyartarka tenyésztésben is. A hónap elején teszik közzé az új tenyészértékeket, és ilyenkor indul a tavaszi ivadékvizsgálat. Mit hozott hát az idei tavasz a tenyésztőknek? Először is nézzük a tenyészérték-bebecslés eredményeit. Öröndetes, hogy bikáink megfelelően nagy lányszámmal rendelkeznek, eredményeik megbízhatóak, és látványos eredmény visszaesés egyetlen tenyészáltalnál sem következett be. A fiatal generációk tartják küllemi fölényüket. A redholstein és a montbeliárd vérségű bikák mellé egyre több egyed zárkózik fel magas tejtermelés-örökítő képességgel (Refrén, Pálincás, Rezső). A mostani értékelés nagy nyertese a 14 500 Mindszenti Refrén Zitat. Utódszámának emelkedése kedvezően hatott a tejmenyiség-örökítő képességére. Lányai sok tejet adnak, kifejezetten kedvező fehérjetartalommal. Ehhez társul még BB kapakazein genotípusa. Ezek a tulajdonságok együttesen a tejtermelők és tejfeldolgozók nagy favoritjává teszik Refrént. Természetesen külleme sem lebecsülendő, főleg a testalakulása, lábszerkezete kedvező.

Az elmúlt értékelés óta valamelyest csökkent a 14 503 Rezső és a 14 428 Rajna tenyészértéke, de még így is az élvonalhoz tartoznak.

Két új bika is bekerült a forgalmazhatók körébe; a 14 733 Bonyhádi Rettenetes Renger és a 14 502 Teveli Rím Alpos. Mindkettő új vonal, nagyon jó méretbeli tulajdonságokkal. Lányaik száma még a következő értékelésig emelkedni fog. Indítottuk őket húsos ivadékvizsgálatban is. Utódaik választási eredményei alapján a húshasznúban is forgalmazható apaállatok.

Megtörtént a tenyészvikák kiértékelése a húshasznúsítás állományokban is. A már forgalmazható bikák tartották eredményeiket. Két új, genetikailag szarvatlan tenyészállat bekerült a rendszerbe, ezek a 15 791 Kocséri Tavas Hiller és a 15 792 Kocséri Totem Perc. Mindkettő utódai magas választási súlyokat produkáltak.

Tehát továbbra is megfelelően széles szaporítóanyag kínálattal rendelkezünk, amelyből a fajta tenyésztői igényüknek megfelelően válogathatnak. Itt hívom fel a tenyésztők figyelmét, hogy senki ne nyugodjon bele abba, hogy az inszeminátor megmondja neki, hogy melyik spermát tudja beszerezni. Az OMT Rt. mindenkinek biztosítja az igényeinek megfelelő spermát a közzétett kínálatból. A tavasz másik fontos eseménye az ivadékvizsgálat indítása.

Kettőshasznúban 5 bika indult. Főbb származási és teljesítményi mutatóik a táblázatokban foglaltak szerint alakultak.

Az ivadékvizsgálati sperma kiszállítása folyamatban van. Minden tenyésztő érdeke, hogy mielőbb felhasználásra kerüljön, hogy minél előbb értékelődhessenek az újabb, reményeink szerint értékes tenyészvikák.

Az első félévben még a húshasznúsításban is indítunk ivadékvizsgálatot. Szervezése jelenleg folyamatban van. Biztosan indításra kerül a 16528 Kocséri Zsenge Indiáner, amely szarvatlan és egy dán apától származó, kiváló húsformával, izmoltsággal rendelkező bika. Súlygyarapodása kimagaslóan jó volt az STV alatt.

Tehát elmondhatjuk, hogy a tavasz nem múlik el események nélkül. Június közepén Szombathelyen magyartarka bikabemutatót és szakmai napot tartunk, majd ezután következik a bikanevelő tehének szemléje és szelekciója.

16930 Bonyhádi Acél Horwart

Apa: 15656 Horwart

Anyai nagyapa: 12259 Takt

Anyai termelés:
6985 kg tej, 288,8 kg -4,13 % zsír
229,7 kg - 3,29 % fehérje

Bika

életnapi súlygyarapodás: 1544 g/nap

STV alatti súlygyarapodás: 1774 g/nap

Küllem

ráma 8,0

izmoltság 7,0

lábszerkezet 7,0

16454 Kocséri Zeffr Lenge

Apa: 12842 Lenge

Anyai nagyapa: 13399 Makád

Anyai termelés:
8459 kg tej, 261,9 kg - 3,10 % zsír
275,5 kg - 3,26 % fehérje

Bika

életnapi súlygyarapodás: 1229 g/nap

STV alatti súlygyarapodás: 1298 g/nap

Küllem

ráma 6,5

izmoltság 6,5

lábszerkezet 8,0

16698 Kocséri Zúdtó Gebal

Apa: 15657 Gebal

Anyai nagyapa: 13395 Cerneux

Anyai termelés:
5728 kg tej, 224,0 kg - 3,91 % zsír
211,1 kg - 3,69 % fehérje

Bika

életnapi súlygyarapodás: 1315 g/nap

STV alatti súlygyarapodás: 1738 g/nap

Küllem

ráma 5,5

izmoltság 7,5

lábszerkezet 7,5

16699 Teveli Zselic Horst

Apa: 14594 Horst

Anyai nagyapa: 12254 Hodscha

Anyai termelés:
7015 kg tej, 306,2 kg - 4,36 % zsír
235,4 kg - 3,36 % fehérje

Bika

életnapi súlygyarapodás: 1384 g/nap

STV alatti súlygyarapodás: 1821 g/nap

Küllem

ráma 8,5

izmoltság 7,5

lábszerkezet 7,5

16700 Jáki Zsonglőr Samurai

Apa: 15654 Samurai

Anyai nagyapa: 12707 Univari

Anyai termelés:
10762 kg tej, 408,6 kg -3,80 % zsír
392,5 kg - 3,65 % fehérje

Bika

életnapi súlygyarapodás: 1548 g/nap

STV alatti súlygyarapodás: 1988 g/nap

Küllem

ráma 7,5

izmoltság 7,0

lábszerkezet 8,0

TUDOMÁNYOS KONFERENCIA KAPOSVÁRON

Kaposváron első alkalommal rendezték meg 2002. május 16-án az „Állati termék előállítás a legelőn. Lehetőségek - elvárások” című nemzetközi tudományos - szakmai tanácskozást és gyakorlati bemutatót. A rendezvény szervezői az MTA Állattenyésztési, Állattenyésztési és Takarmányozási Bizottságának Gyepgazdálkodási Albizottsága, valamint a MAE Gyepgazdálkodási Társaságának Legeltetési és Gyep-Vidék Szakosztályai voltak. A hatvanfős hallgatóság nagy érdeklődéssel várta az előadás sorozatot, amelyet Dr. Horn Péter akadémikus, egyetemi tanár előadása nyitott meg, „A legeltetés állattartás helye és szerepe a magyar agrárstratégiában” címmel. A résztvevők nyolc előadást hallgathattak meg, ahol 10 perc állt az egyes előadók rendelkezésére. Az előadások közül négyet részletesen ismertetnénk.

Az első előadó Dr. Manfred Golze osztályvezető (Szászországi Mezőgazdasági Intézet, Köllitsch) „A húsmarha területi teljesítményét befolyásoló tényezők” címmel tartott rövid összefoglalót. Az előadó a gyepterület jellegzetességeit, a tehének termékenységet és borjúnevelő képességét, a különböző fajták eltérő növekedési erélyét és értékesítési súlyát, valamint a célirányos keresztezések használatát emelte ki, mint legfontosabb befolyásoló faktorokat. A gyepterület termőképességének összhangban kell állnia az állatok takarmány szükségletével. Ennek az összhangnak a megvalósulása esetén a tehenekeket jó kondíció jellemzi, a termékenyítési idő első 4-6 hetében az állomány legalább 95 %-a termékenyül. Általános az ellések könnyű lefolyása, a borjak kisebb születési tömege, kiváló tömeggyarapodása és értékesítési tömege. Kevés abrakkiegészítés szükséges, az egyéb takarmányozási, illetve állatorvosi költségek is alacsonyak. A tehének termékenysége a gazdaságosságot legnagyobb mértékben meghatározó jellemző, amelyet ennek ellenére a hizlalási végsúlyal szemben általában alulértékelnek.

Az egyes fajták és célzott keresztezési konstrukciók alkalmazásának sikerét a gyepterület termőképességének, a termelési célnak, a tartási körülményeknek és piaci igényeknek együttes figyelembe vétele határozza meg. A gazdaságosságot biztosító intézkedések ma már nem nélkülözhetik a célzott marketinget, amely a közvetlen marketing mellett magában foglalja a vertikálisan szerveződő, többlépcsős érdekszövetségeket is. A menedzsment javítása, valamint a tenyésztési és biotechnológiai eljárások teljes körű kihasználása szintén nagy lehetőségeket jelent. A költségek csökkentése és hiteles ellenőrzési rendszerek alkalmazása is hasznos eszköz a húsmarhatartás gazdaságosságának fenntartásában.

Prof. Dr. R. D. Fahr (Martin Luther Egyetem Állattenyésztési Intézet, Halle-Wittenberg) előadásában az abrakkiegészítésnek a borjak teljesítményére kifejtett hatását vizsgáló kísérlet eredményeit ismertette. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a késő őszi legelőkön a bikaborjak nem vesznek fel elég táplálékanyagot potenciális növekedési erélyük kihasználásához. A borjak abrakkiegészítése ilyen esetben lehetséges alternatívaként jöhet szóba. A borjak ad libitum abrakkiegészítésének alkalmazásával a legeléssel töltött idő és az elfogyasztott gyepterület mennyisége csökken, az így megmaradó gyepterületek pedig borjútáplálás után a tehének nagyobb állományosűrűségével vagy hosszabb legeltetési idővel hasznosíthatók. Megállapították továbbá, hogy a legelőn töltött időszak alatt a borjak abrakkiegészítésének nincs hatása a tehének kondíciójának alakulására. Az intenzív hústípusú fajták tehenei jól perzisztáló, magas tejtermeléssel rendelkeznek, ezért a januári-februári elletés után a borjakat csak októberben ajánlatos leválasztani a tejtermelő képesség kihasználása érdekében.

Dr. Stefler József egyetemi tanár (Kaposvári Egyetem Állattudományi Kar) „A húsmarha teljesítménye Dél-dunántú-

li gyepeken” című előadásában bemutatta, hogy az adott régióban a biológiai, ökológiai és ökonómiai szempontok együttes figyelembe vétele egy nem túl igényes, középnyag, jó reprodukciós képességgel rendelkező, és mindemellett kiváló növekedési erélyű, értékes vágóértékű húsmarha tenyésztését teszi szükségessé. Ennek alapján a nemzetközileg elismerten jó reprodukciós teljesítményt nyújtó red angus fajta tisztavérű és magyartarkával keresztezett állományainak reprodukciós teljesítményét, növekedési erélyét és vágóértékét vizsgálták. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a helyi adottságú gyepeken a red angus kitűnő nemesítő partner, javítja az anyai tulajdonságokat, nem befolyásolja szignifikánsan a magyartarka kiváló növekedési erélyét, és nem veszélyeztet az értékes vágótulajdonságokat sem. Mindezeket túl, a red angus fajta vágóértéke kielégíti a fokozott minőségi követelményeket is, faggyúsodási hajlama a vártnál jóval szerényebb.

Szatai Zsuzsanna PhD hallgató, Dr. Dér Ferenc egyetemi docens és Dr. Makray Sándor egyetemi adjunktus (Kaposvári Egyetem Állattudományi Kar) „A műtrágyázás hatása húslóvak területi teljesítményére” című előadásában összehasonlította az azonos típusú kontroll, illetve műtrágyával kezelt gyepek termőképességét. Kiszámították a hektáronkénti szárazanyagban és nyersfehérjében kifejezett gyepterület termésmennyiségét és az 1 ha legelőterületre jutó lóhústermelést.

A vizsgálatok egyértelműen igazolták, hogy az első növényidőszakban az 1 ha műtrágyázott területen előállított szárazanyagban számított termésmennyiség megtermeléséhez 1,29 ha műtrágyázatlan terület szükséges. A műtrágyázás elhagyása következtében lecsökkent a gyepterület termésátlaga és táplálékanyag-tartalma, ami hatványozottan jelentkezett a legelő állatok termelésében. Ezt az 1 ha területre vetített csökkenő súlygyarapodás és a kanca élőhelyváltozással korrigált hústermelés le-

geltetési időnyre vonatkoztatott értékeivel igazolták. Ez a termeléscsökkenés körülbelül 60 %-os többletterület-igényt jelent, amit a nem műtrágyázott gyepterületekre alapozott lóhústermelés tervezésekor érdemes figyelembe venni.

Az előadások után gyakorlati bemuta-

tóval folytatódott a délutáni program. Megismerkedhettünk az itt alkalmazott húsló és húsmarha fajtákkal, reprodukciós teljesítményükkel, tartástechnológiájukkal. Látható volt egy pázsitfű fajbemutató, amely 54 pázsitfűfélélt vonultatott fel. Bemutatásra került egy pázsitfű

kisparcellás faj és fajta összehasonlító kísérlet is, ahol a cél, a helyi adottságokhoz igazodó optimális növénytársulás kialakítása a gyepten. A programsorozat a gímszarvas telep megtekintésével zárult.

Dr. Stefler József

HEGYITARKA SZEMINÁRIUM TIROLBAN

Az Osztrák Tarkamarhatenyésztők Szövetsége évi rendszerességgel nemzetközi szakmai szemináriumot rendez a fajta tenyésztésével kapcsolatos stratégiai kérdések megvitatására. Ez év áprilisában a festői Strass / Zillertal adott helyszínt ennek a rendezvénynek. Az osztrák szövetség meghívása alapján a tanácskozáson a magyarországi tenyésztők is képviselhették magukat. A delegáció tagjai voltak: Füller Imre ügyvezető igazgató, Harmat Ákos tenyésztésvezető, továbbá Dr. Stefler József egyetemi tanár és Húth Balázs PhD hallgató a Kaposvári Egyetemről.

Az elhangzott előadásokat és beszélgetéseket élénk vita kísérte, melyekből néhány - számunkra is érdekes - témát röviden ismertetünk.

A nyitóelőadást "Új kihívások az Európai Unió közös agrárpolitikájában, különös tekintettel a tej, marhahús és tenyészállat-piac esélyeire" címmel Dr. Rudolf Strohmeier tartotta. A referátum nem csupán a téma, hanem az előadó személye folytán is csemegének számított, hiszen éveken át Dr. Franz Fischlernek, az Unió "mezőgazdasági miniszterének" (hivatalosan mezőgazdasági komisszárnak) kabinetjét vezette, így a hivatalos álláspontok mellett személyes benyomásairól és "előérzeteiről" is szólhatott. Utóbbiak persze csak óvatosságot és diplomáciai csomagolásban hangzottak el. Az előadás egyébként mindenképp az osztrák, német, svájci, olasz gazdákhhoz szólt, de emiatt különösen tanulságos volt számunkra, mert ez alkalommal nem

a társulni szándékozó országok számára is "emészthető" változat hangzott el!

Úgy fogalmazott, hogy az UNIO közös agrárpolitikájának alapelvei - sok kommentátor véleményétől eltérően - érzékenyen nem változtak a legutóbbi, sokak által drámainak nevezett berlini határozattal. A tagországok hivatalos véleménye, hogy mindennek előtt a rendszer finomítására, az alkalmazkodóképesség fokozására kell törekedni. A hangsúlyeltolódás iránya: kiegyenlíteni a különbségeket az egyes országok között, és törekedni a környezetbarát technológiák elterjesztésére. Ehhez a direkt támogatások helyett a közvetett nemzeti forrásokra épülő támogatások (ún. "második oszlop") arányát kell növelni.

Ennek érdekében bizonyos változtatások várhatók a támogatások céljaiban, így pl. növelni szükséges a legelőre adható támogatásokat, hogy a gazdák érdekeltsége ne az állatlétszám, és ezen keresztül a termelés növelésében, hanem a területek karbantartásában jelenjen meg. Fokozni kell az extenzív állattartás támogatását, és fel kell hagyni azzal a gyakorlattal, hogy silókukoricára alapozott állattenyésztés (hizlalásban, de részben a tejtermelésben is!) áll az érdekek középpontjában. Mindez a gyepek régiók versenyképességének növekedésével járhat együtt.

A teji piac kilátásait illetően a legnagyobb bizonytalansági tényező, hogy a tejkvóta hosszú távon fennmarad-e, avagy a piaci megközelítés kerül előtérbe. Az előadó úgy vélte, hogy 2006-ig ez

a rendszer mindenképp fennmarad, de hosszú távon nem lehet kizárni azt sem, hogy a kvótarendszer megszűnik.

Strohmeier úgy fogalmazott, hogy az új generáció a kvóta megszüntetésének a híve, vállalva azt is, hogy a kvótarendszer megszűnése akár 30 %-os árcsökkenést, és megközelítőleg ilyen mértékű termelésnövekedést inspirálna.

A marhahús piaca lassan stabilizálódik, a nagy kríziseket (BSE, száj- és körömfájás) sikerült átvészelnie. Ennek ellenére a vásárlók bizalma nem töretlen, az előállított marhahús- és marhahús-termékek eredetigazolása terén engedményekre nem lehet számítani. Újabb felmérések szerint a vásárlók visszafogottságának olyan - látszólag jelentéktelen - okai is vannak, hogy pl. a marhahús kevésbé alkalmas a mikrohullámú sütőkben való elkészítésre, a gyors étkezésre.

Az állatszállítások korlátozása iránt erőteljes nyomás érezhető a társadalom részéről, de nem volna szerencsés az állatszállítások teljes tilalmát bevezetni! Gondolni kell arra, hogy D-Európa folyamatosan felvevőpiac, amelyet az É-európai tagállamok (pl. Írország) el akarnak érni. További érdek, hogy az arab piacokra is be lehessen élőállatokkal jutni, mivel ezek az országok a rituális vágási technológiájukhoz ragaszkodnak, és ezt csak élőállat-vásárlásokkal tudják megőrizni. Fontos érdek fűződik a tenyészállatok szállításának fenntartásához is.

Összességében várható, hogy a tenyész- és vágóállatok szállítási előírásai egymástól elkülönülnek.

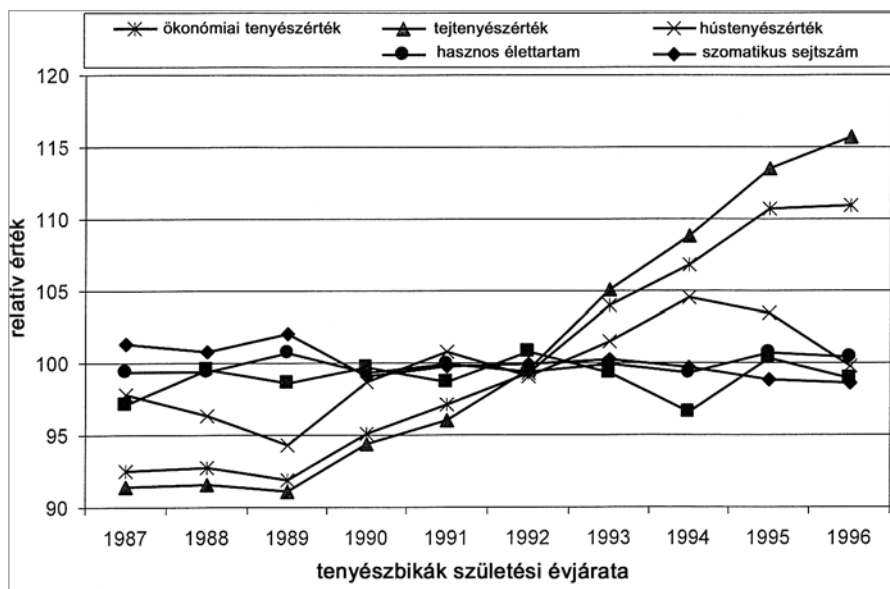
Az Unió kibővítésének szándéka, és a társult országok törekvései a hagyományos tarmarhatenyésztő országokban komoly aggályt keltett. Ezeknek az aggályoknak a feloldása érdekében az előadó nyomtatékosan érvelt a bővítés politikai szándékai mellett, és igyekezett garanciákat felsorolni, melyek a tagországok érdekeinek védelmét szolgálja. Így minde- nek előtt azt hangsúlyozta, hogy az új tagok részére megajánlott - csökkentett mértékű - támogatások nem rontják a régiek pozíciót.

Számunkra - magyarok számára - fígyelemre méltó az az érvelés, hogy a támogatás funkciója a hátrányok kiegyenlítése, így nem kérhető számon az azonos mértékű támogatás. Úgy véli, hogy az Unió árak a társult tagországok gazdái számára - támogatás nélkül is - közel 30 % pozíciójavulást eredményeznek, melyet a megajánlott (25 %-os) támogatás tovább javít. Hangsúlyozta azt is, hogy az új tagállamoknak a struktúraváltást elsősorban saját forrásukból, ill. az Unió közvetett (mindenek előtt a strukturális alapok) támogatásaiból kell megvalósítaniuk. Az UNIO nem kívánja a szétaprózott, törpe gazdaságok gazdaságtalan termelését támogatni. Azt várja az új tagoktól, hogy versenyképes - viszonylag kisebb támogatási igényű - agrárgazdasággal csatlakozzanak az UNIO-hoz.

Számunkra ez azt az üzenetet jelenti, hogy az UNIO nem a nagy gazdaságoktól fél, hanem a sok túlságosan kicsitől. Erre különösen Lengyelország szolgál példával - hangsúlyozta az előadó.

Egy másik üzenet az új tagok felé: törekedjenek arra, hogy a törpe gazdaságok tulajdonosai - különösen az idősebbek - életjáradék ill. kiegészítő nyugdíj ellenében ajánlják fel a területüket a fejlesztést vállalók számára. A korkedvezményes nyugdíjazások költségeinek részbeni átvállalására az UNIO nyitott - hangsúlyozta az előadó.

Genetikai trendek a bajor tarka- marhatenyésztésben címmel J. Dodenhoff és D. Krogmeier előadása a rendezvény programjának kiemelkedően színvonalas eseménye volt. A szerzők 1987 és 1996 közötti bika évjáratok tenyésztékeit elemezték és kísérelték meg ezekre alapozva a fajta fejlődését jellemző trendeket meghatározni. Ezek

Genetikai fejlődés a bajor tarka populációban

számunkra különösen érdekesek, lévén, hogy a hazai gazdaságokban jelentős mennyiségű bajor eredetű sperma felhasználása folyik, ill. a magyartarka nemesítésében a bajor tarka hagyományosan fontos szerepet tölt be.

Főbb megállapítások:

- A tejmenyiség - ezen belül a fehérje- és zsírmennyiség is - tenyésztérteke dinamikusan nőtt, a növekedés mértéke 10 év alatt elérte a 10-15 %-ot. Ez a növekmény abszolút értékben közel 500 kg tej, ill. mintegy 20 kg tejfehérjét és 18 kg tejsírt jelent.

- A hús tenyésztérteke az időszak alatt stagnált, de ezen belül az izmoltság, és

ennek következményeként a kereskedelmi minősítés érzékelhetően romlott!

- A másodlagos tulajdonságok szerepe a tenyész kiválasztásban csak az utóbbi években erősödött, de hatásuk érzékelhető; az ellések lefolyásában és a termékenységben enyhe javulás jelentkezett. A holt ellések és a hasznos élettartam tekintetében érdemi elmozdulás nem volt kimutatható.

- A küllemi tulajdonságok - köztük különösen a tőgy - érzékelhetően javultak. Javult a fejési sebesség is. A szomatikus sejtszám tekintetében enyhén romló tendencia figyelhető meg.

Marketing...

A Kaposvári Egyetem Hallgatóiért Egyesület és a Magyarartarka Tenyésztők Egyesülete 2002. április 24-én "Szent György-napi" pörkölt-főzőversenyt rendezett a Kaposvári Egyetem oktatói és hallgatói számára. A rendezvény nagy érdeklődést váltott ki; valamennyi évfolyam és tanszék kiváló "fakanál-forgató" csapatokkal képviseltette magát a nemes küzdelemben. Az elkészült mesterműveket szakavatott zsűri bírálta el és jutalmazta a legjobbakat. A finom falatok alapjául szolgáló megboldogult magyarartarka tehenet a bonyhádi Pannónia Mezőgazdasági Rt.-nek köszönhetjük.

Dr. Dér Ferenc és csapata

Magyar Állattenyésztők Szövetsége elnökségi ülés

A MÁSZ Elnöksége 2002. május 23-án ülésezett. Szávay Gábor, a MÁSZ elnöke nyitotta meg az értekezletet, majd Dr. Demeter János, a MÁSZ ügyvezető igazgatója ismertette a napirendi pontokat. Elsőként Dr. Vajda László, főcsoportfőnök az FVM EU Integrációs Főcsoportfőnökség részéről tartott tájékoztatót az EU csatlakozással kapcsolatos mezőgazdasági tárgyalásokról, majd az Elnökség meghatározta a Küldöttközgyűlés helyét és idejét; Gödöllő, FVM Műszaki Intézet, Tessedik Sámuel. u. 4., 2002. június 26. 10 óra. Ezt követően megvitatásra került az éves beszámoló, a pénzügyi beszámoló az ügyvezető igazgató úr előterjesztésében, amelyet az Elnökség elfogadott és a küldötteknek is elfogadásra javasol.

Elismerések:

A MÁSZ által alapított Horn Artúr díjat második alkalommal Hódmezővásárhelyen Dr. Bozó Sándor, az ÁTK nyugalmazott tenyésztési igazgatója kapta.

Az Ujhelyi Imre díjat a MÁSZ ajánlására Dr. Török Imre, a Génbank Kft. nyugalmazott igazgatója, Markos László a Hidegvérű Lótenyésztő Egyesület ügyvezetője, Dr. Hecker Walter az Arab Lótenyésztő Egyesület elnöke kapta meg. A díjazottaknak ezúton is gratulálunk.

IBR rendelet értelmezése

A Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium Állategészségügyi Főosztálya a tenyésztő szervezeteket és a megyei állategészségügyi állomások állatorvosait konzultációra hívta a minisztériumba, hogy közösen értelmezzük a 19/2002. (III. 8.) FVM rendeletet, a szarvasmarhák fertőző rhinotracheitise elleni mentesítés szabályairól. Többen, köztük Egyesületünk is üdvözölte a megjelent rendeletet, de hatálybalépését túlságosan gyorsnak tartottuk, hiszen ma Magyarországon összesen 3 IBR negatív, "mentes" tenyészet található (egy magyarartarka, kettő holstein-fríz). Az intervenciós telepek értékesítései kerülnek veszélybe azzal, hogy az állategészségügyi állomások, ugyan nem tiltják meg, de nem is javasolják a tenyésztőknek a vemhesüsző vásárlást intervenciós telepről. A közös megbeszélés azzal zárult, hogy az állategészségügyi állomások elmondják, ma még az intervenciós telepek nem mentesek, - hiszen nem is tudtak volna mentes környezetből tenyészállatokat felvásárolni -, de más telepek sem azok. Így a megoldás az marad, hogy ki-ki kezdje meg a mentesítési eljárást akár intervenciós, akár más telepről vásárol. Fontos tudni, hogy állami támogatás magyarartarka vemhes üszőre, csak az intervenciós telepről vásároltra igényelhető.

Hús ITV minősítő vágások

A hús ivadékteljesítmény-vizsgálatok, - mint már erről számoltunk - megkezdődtek. Három csoport hizlalása folyamatban van, a IV. csoport beállításának szervezése napjainkban folyik. A I. hizlalási hús ITV csoport minősített vágása a Zalahús Rt. vágóhidján 2002. május 14-15-én megkezdődött. Összesen 21 hizott bikát vágtak le, ezek közül 6 darab kicsontozásra került. A hizlalást a Petőfi Mg. Szövetkezet Kocsér, a Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény és a Kossuth Mg. Szövetkezet, Tevel végezték. Az I. hizlalási csoportban 6 apától 85 bika kerül hizlalásra. A vágási eredmények adatainak feldolgozása folyik, így csak néhány "nyers" adatot szeretnénk ismertetni a tisztelt olvasóval. A 21 állat átlagos hizlalási végsúlya 619 kg, a feltestek átlagosan 351 kg-ot nyomtak, a vágási százalék 60 %.

Az I. hizlalási csoport vágása hamarosan folytatódik, nyár végére a teljes csoport minősített vágása megtörténik. Az adatok teljes feldolgozása után lapunkban is közzé tesszük az eredményeket.

Magyarartarka Intervenciós telep Hajdúnánáson

Mintegy kétezres üszőállománnyal működik a Béke Mg. Szövetkezet intervenciós telepe Hajdúnánáson. Hozzáértő, gondos, munkával kiválasztott, majd felvásárolt állományt tekinthet meg az érdeklődő vásárló a telepen. A termékegyre használt apaállatok a támogatott bikák köréből kerültek kiválasztásra. Mára már az állatok egy része értékesíthető, hiszen hat hónapos vemhesek. Egy részét megvásárolták, az ellátás folyamatos. Várják mindazokat, akik magyarartarka vemhes üszőt szeretnének vásárolni, tenyészteni.

Bikabemutató Németországban a neustadt aisch-i Mesterséges Állomáson

2002. május 1-én Ments András alelnök Úrral részt vettünk a neustadt aisch-i Mesterséges Állomás bemutatóján, ahol minden évben, ebben az időpontban rendezik meg Európa legrangosabb bikabemutatóját. Ez az Állomás Európa legnagyobb tarkamarha tenyésztő mesterséges állomása. Ismét nagy volt az érdeklődés, ebben az évben is mintegy 2000 tenyésztő nézte végig a 68 tenyészbika jól előkészített, színvonalas bemutatóját. Tenyésztési céljaikban egyformán hangsúlyozzák a tej- és hústermelő képességet.

Jó volt látni a legfrissebb genetika mellett a régebbi "nagy" bikákat is, mint pl. a 15 éves Zitatot (a 14 179 Bonyhádi Pálincás Zitat és 14 500 Mindszenti Refrén Zitat apját) mely még ma is értékesíthető spermát termel.

Ez évben 5 bikájuktól importálunk termékenyítő anyagot, s a bemutató alapján úgy gondoljuk, hogy ismét jól választott a Magyarartarka Tenyésztők Egyesülete Szakbizottsága.

Dr. Mészáros József
állomásigazgató

Magyar Szarvasmarha-tenyésztők Szövetsége Küldöttközgyűlés

A MSZSZ 2002. május 9-én 10 órai kezdettel tartotta Küldöttgyűlését az OMT Rt. Gödöllői állomásának tárgyalótermében. A küldöttgyűlést Szávay Gábor, a MSZSZ elnöke nyitotta meg, majd Dr. Zsilinszky László az OMMI főosztályvezetője a Szarvasmarha Informatikai Rendszer (SZIR) fejlesztéseiről adott tájékoztatást. A 2001. évi szakmai munkát és a 2002. évi elképzeléseket Mészáros Mihály ügyvezető igazgató ismertette. Turi István, az Ellenőrző Bizottság elnöke - betegsége miatt - levélben adott tájékoztatást a 2001. évi gazdálkodásról és 2002. év pénzügyi terveiről.

Elismerések:

A MSZSZ által alapított Csukás Zoltán díjat Zubor Tibor, az Embrió Kft. ügyvezető igazgatója a hódmezővásárhelyi kiállításon kapta meg. A díjazottnak ezúton is gratulálunk.

FODOR BALÁZS (1953 - 2002)

Megrendüléssel értesültünk róla, hogy a tenyésztő társadalom aktív résztvevője életének 49. évében súlyos betegségben elhunyt.

Fodor Balázs Budapesten született 1953. november 7-én. Általános agrármérnöki diplomáját Gödöllőn, az Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaság-tudományi Karán szerezte 1978-ban, majd 1986-ban, posztgraduális képzés keretében szarvasmarha-tenyésztési szakmérnöki oklevelet szerzett.

1989-ben elvégezte az Amerikai Holstein-fríz Szövetség küllemi bíráló tanfolyamát. Az egyetemi tanulmányokat követően különböző beosztásokban, a dunavarsányi Petőfi Mezőgazdasági Termelőszövetkezetben, az Embrióátültető Gt-nél, az Állattenyésztő Közös Vállalatnál, a BOSCOOP Agrárfejlesztő Közös Vállalatnál, valamint a Holstein-fríz Tenyésztők Egyesületénél dolgozott. Végül, 1992-től - a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium helyettes államtitkárává történő kinevezéséig - az Országos Mesterséges Termékenyítő Rt. vezérigazgató-helyettese volt.

A minisztériumban a mezőgazdasági, az állategészségügyi- és élelmiszer-ellenőrzési, a növényvédelmi- és agrár-környezetgazdálkodási, a földművelésügyi hivatalok főosztálya, valamint a vízgazdálkodási önálló osztály tartozott hozzá.

Tevékenységet a szakma szeretete, a szakma iránti elhivatottság jellemezte. Munkáját olyan szenvedéllyel és szakértelemmel végezte, hogy ez példát adhat valamennyiünk számára.

Búcsúzunk tőle a költő soraival:

**"ahogy egy halk árnyék átoson,
e negyvennyolc évnyi vagy csak pár percnyi Múlt
fekete Óceán fekete tömbjébe,
örökös hallgatás örökös csöndjébe
visszatért hallgatni. Egy hullám elsimult."**

Dr. Zándoki Béla
vezérigazgató helyettes
OMT Rt.

Kiemelt pártoló tagjaink

Alltech Hungary Kft.

Hunland Trade Kft.

Taurina-Kanizsa Kft.

Zalahús Rt.

Sano Magyarországi Kft.

FORGALMAZHATÓ KETTŐSHASZNOSÍTÁSÚ TENYÉSZBIKÁK

KLSZ	bika neve	apa X anyai nagyapa	%R	lány	tej kg	zsír kg	fehér- je kg	Zsír %	fehér- je %	%R küll.	ráma	izm.	test- alak.	tőgy	KTI	ÁR (+ÁFA)
12303	JOGOS	RADI x SALAMON	95	359	595	40	33	0.37	0.28	85	81	78	80	109	131	1400
12842	LENGE	RADI x HASSAN	88	70	470	37	28	0.44	0.28	79	89	68	113	122	125	1400
12985	LÖNC	HODSCHA x ROMULUS	84	49	485	21	18	0.04	0.02	70	111	86	111	101	114	1400
12987	LÁNGÉSZ	ZEUS x PALL	80	34	487	17	15	-0.06	-0.05	61	90	81	104	111	110	1400
13348	IBIS	BOIS LE VI x NAMUR	89	90	1251	44	40	-0.13	-0.07	65	93	46	83	82	144	3000
13349	ICEBERG	VERGLAS x RICARD	87	71	783	27	22	-0.10	-0.12	60	126	62	74	98	122	2000
13398	MEDÁRD	RENNER x BONIFÁC	89	84	617	21	19	-0.09	-0.06	71	93	83	105	112	116	1400
13399	MAKÁD	UNIVARI x CSÍNOMPALKÓ	89	78	1030	29	30	-0.27	-0.13	72	116	82	70	110	131	4000
13478	NESZTOR	AUROCHET x JÓNÁS	84	56	796	22	19	-0.23	-0.20	58	131	68	106	94	118	1400
13763	NYÍRŐ	RADIK x TERMITE-RED	82	46	808	30	25	-0.06	-0.07	64	123	56	82	101	125	1400
14016	PEREC	RADIUS x HORROR	81	50	297	16	8	0.10	-0.06	62	118	99	103	112	103	1400
14179	PÁLINKÁS	ZITAT x HORROR	82	62	1095	35	29	-0.19	-0.19	71	113	90	107	116	132	3000
14379	PARITTYA	HALLING x SEMPER	80	49	690	22	14	-0.13	-0.23	67	106	105	103	97	113	2000
14380	PÁC	HUT x RUBEN-RED	79	46	881	20	24	-0.34	-0.15	68	87	87	101	107	122	1400
14427	REX	HALLING x HÁRI	77	43	406	19	19	0.07	0.12	67	127	112	110	127	113	2500
14428	RAJNA	APRIL x ROMULUS	70	28	601	25	25	0.02	0.09	56	101	81	104	108	121	2500
14500	REFRÉN	ZITAT x HODSCHA	76	40	919	37	38	0.00	0.13	61	108	96	117	101	137	3500
14502	RÍM	ALPOS x ZEUS	59	15	419	27	15	0.25	0.01	54	131	100	101	91	112	1400
14503	REZSŐ	HORWEIN x HORROR	74	38	760	23	26	-0.17	-0.01	60	111	105	100	112	123	3000
14733	RETNETES	RENGER x HASZNOS	61	16	584	16	18	-0.17	-0.06	62	132	90	106	105	113	1800

FORGALMAZHATÓ HÚSHASZNOSÍTÁSÚ TENYÉSZBIKÁK

KLSZ	Bika neve	Apa x anyai nagyapa	SV %	Tömeggyarapodás		korr. ttkg 365 napos	minősítéskori küllemi eredmények					könnyű ellés %	ÁR Ft/adag (+ÁFA)
				STV g/nap	élelnapi g/nap		használati érték pont	hosszúság pont	izmoltság pont	ráma	láb- szerkezet		
13832	Nyilas	ÁKOS x BERMUDA	104,0	1730	1650	634	67*	70*	77*			92,9	2000
13951	Német p	HOLD x FARO	102,0	1653	1565	572	65*	63*	65*			98,2	1400
14283	Passzív p	GIRGL x POLLED SBL	102,0	1932	1742	636	78*	85*	82*				1400
14588	Rába p	HILLMANN x BRIKETT	103,0	1472	1550	563	73*	73*	75*			96,1	1800
14816	Sámán p	HOLD x HADRIAN	106,0	1855	1403	536	78*	78*	77*			97,9	2000
15504	Tudós p	HUSBERG x CIMERES	103,0	1649	1406	513			7**	7**	8**		1400
15505	Tajti p	O'CLOCK x HOLZER	100,0	1863	1528	558			7**	7**	8**		1400
15510	Tarka	PROFIL x IZZÓ	106,0	1691	1517	553			8**	8**	4**		1400
15791	Tavas p	HILLER x GIRGL	102,0	1547	1456	530			6**	6**	6**		1600
15792	Totem p	PEREC x HOLZER	109,0	1657	1657	560			8**	8**	7**		2000

Megjegyzés: p - szarvatlan

* - régi bírálat szerint

** - új bírálat szerint